

Autoreferat

1. Imię i nazwisko.

Anna Jakimyszyn-Gadocha¹

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

- 2007 – stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie historii, Wydział Historyczny, Uniwersytet Jagielloński. Dysertacja doktorska: *Żydzi krakowscy w dobie Rzeczypospolitej Krakowskiej. Status prawny. Przeobrażenia gminy. System edukacyjny*, napisana pod kierunkiem dr. hab. Leszka Hońdo, recenzenci: prof. dr hab. Jan M. Małecki, prof. dr hab. Tomasz Gąsowski (dysertacja wydana drukiem: Anna Jakimyszyn, *Żydzi krakowscy w dobie Rzeczypospolitej Krakowskiej. Status prawny. Przeobrażenia gminy. System edukacyjny*, Kraków–Budapeszt 2008, Wydawnictwo Austeria, ss. 368),
- 2003 – tytuł zawodowy magistra historii, specj. historia i kultura Żydów, Wydział Historyczny, Uniwersytet Jagielloński. Praca magisterska z wyróżnieniem: *Życie krakowskiej gminy w świetle przepisów statutu gminnego z 1595 roku i jego uzupełnień z lat 1604-1616*, napisana pod kierunkiem dr. hab. Leszka Hońdo, recenzent: dr hab. Adam Kaźmierczyk,
- 2001 – tytuł zawodowy licencjata historii, specj. historia i kultura Żydów, Wydział Historyczny, Uniwersytet Jagielloński. Praca licencjacka: *Życie codzienne Żydów polskich między XVI a XVIII wiekiem*, napisana pod kierunkiem dr. hab. Adama Kaźmierczyka, recenzent: dr Andrzej K. Link-Lenczowski.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

- **od 1 X 2010 r. do chwili obecnej** – adiunkt w Zakładzie Kultury Żydów w Katedrze Judaistyki (od 2012 r. jednostka działająca pod nazwą: Zakład Kultury Żydów Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego),
- **od 1 III 2008 r. do 30 IX 2010 r.** – asystent w Zakładzie Kultury Żydów Katedry Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego.

¹ Do 2015 roku posługiwałam się nazwiskiem panińskim (Jakimyszyn).

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.).

a) główne osiągnięcie naukowe

Jako główne osiągnięcie naukowe zgłaszam monografię autorską pt. „*W trosce o zdrowie żydowskich mieszkańców Lwowa (1918-1939)*”, opublikowaną w 2021 roku przez Wydawnictwo Austeria (ss. 508).

Książka ta jest rezultatem prowadzonych przeze mnie od kilku lat badań nad udziałem społeczności żydowskiej w procesie działań społecznych i dobroczynnych na rzecz ochrony i ratowania życia współwyznawców. Wyniki tych analiz obejmujące okres od schyłku XIX wieku po rok 1939 (w pracy zaś zawężone do II Rzeczypospolitej) prezentowałam na konferencjach i seminariach naukowych oraz wydałam drukiem w formie artykułów.

Niniejsza monografia nie powstałaby, gdyby nie stypendium przyznane mi w 2017 roku przez Center for Urban History of East Central Europe (Digital Urban History Residence Grant), Ukraina (Lwów), na realizację tematu badawczego: *Health Care for the Jewish Citizens of Lviv in the Interwar Period*.

Dotychczasowe ustalenia dotyczące opieki medycznej i działań na rzecz profilaktyki prozdrowotnej nie obejmują ani kompleksowej monografii dotyczącej całej społeczności żydowskiej II Rzeczypospolitej, ani wybranego ośrodka (uwaga badaczy skoncentrowana była bowiem głównie na sytuacji prawnej, działalności religijnej i gospodarczej ludności żydowskiej). Z tego względu zdecydowałam się podjąć ten temat, a wyniki moich badań opublikować w postaci ww. monografii.

Kwestie opieki zdrowotnej i szeroko pojętej opieki społecznej były zjawiskiem powszechnym wśród ludności żydowskiej na ziemiach polskich, stanowiąc jeden z przejawów zachowań prospołecznych. Na okres II Rzeczypospolitej przypada wiele nowych inicjatyw realizowanych w tym zakresie. Co więcej, ich pojawianie się przebiega równoległe z procesem kształtowania się ogólnopolskiej polityki zdrowotnej i społecznej, u której podstaw leżą odmienne systemy pomocowe obowiązujące w trzech różnych zaborach.

Treści prezentowane w pracy odnoszą się do działań podejmowanych w międzywojennym Lwowie. Wybór tego ośrodka podyktowany był kilkoma czynnikami.

Po pierwsze, w okresie II Rzeczypospolitej Lwów znalazł się na trzecim miejscu (po Warszawie i Łodzi) pośród żydowskich miast na ziemiach polskich. Stanowił największe, a zarazem najbardziej dynamicznie rozwijające się skupisko żydowskie na terenie województwa. W rezultacie, w okresie międzywojennym obserwujemy stałą tendencję utrzymania wskaźnika procentowego ludności żydowskiej w stosunku do ogółu mieszkańców miasta, w konsekwencji której co trzeci lwowianin legitymuje się żydowskim pochodzeniem. Po wtóre, Lwów był ośrodkiem akademickim, w którym od schyłku XIX wieku kształciły się kolejne pokolenia medyków. Nadto w okresie międzywojennym wyróżniał się wysokim odsetkiem lekarzy (w tym lekarzy o żydowskim rodowodzie), liczbą zakładów opieki medycznej oraz ponadprzeciętnym wskaźnikiem dostępności do służb medycznych. W mieście działało wiele organizacji zajmujących się pomocą społeczną, dobroczynną. Niektóre powstały w okresie wykraczającym poza ramy chronologiczne pracy. Część funkcjonowała wyłącznie w międzywojniu, stanowiąc płaszczyznę wymiany doświadczeń, pomysłów oraz inicjatyw prozdrowotnych realizowanych w stosunku do Żydów lwowskich.

Dotychczasowe ustalenia badaczy dotyczące Lwowa i jego żydowskich mieszkańców dotyczące stanu zdrowia sygnalizowały różnice w zachorowalności i śmiertelności wśród chrześcijan i żydów, wskazywały odrębne instytucje opiekuńcze i towarzystwa pomocowe. Dążąc do zaprezentowania zbiorowych wysiłków podejmowanych przez przedstawicieli społeczności żydowskiej w stosunku do współwyznawców, w celu uchronienia od chorób oraz przedłużenia życia i przyjmując za punkt wyjścia ujęcie problemu w makroskali, odtworzyłam ten proces przyjmując za jego podstawowy wyznacznik identyfikację wyznaniową (pokrywającą się z kryterium narodowościowym).

- **Cel i tematyka badań**

Prześledzenie działalności lwowskiego środowiska żydowskiego w zakresie opieki medycznej i profilaktyki prozdrowotnej podejmowanej w stosunku do współwyznawców stanowi cel moich badań, jak dotąd nie opisany szerzej w literaturze. Prowadzone przez mnie rozważania koncentrują się wokół następujących zagadnień:

- 1) historii i zakresu kompetencji oraz zasięgu oddziaływania jednostek i instytucji żydowskich służących pomocą medyczną oraz działających na rzecz poprawy stanu zdrowia,
- 2) inicjatyw podejmowanych na rzecz poprawy warunków sanitarnych i zdrowotnych ludności żydowskiej w międzywojennym Lwowie przez środowisko żydowskie (reguł

i procedur zapobiegania czy przewycięzania zjawisk chorobowych, a przede wszystkim samych chorób),

3) klasyfikacji poszczególnych form pomocy prozdrowotnej,

Tak zdefiniowane problemy badawcze pozwalają na ustalenie:

- 1) etapów rozwoju odrębnego (wyznaniowego) systemu pomocy medycznej oraz edukacji higienicznej, działań opiekuńczo-pomocowych,
- 2) stopnia zaangażowania Gminy Wyznaniowej, instytucji i stowarzyszeń żydowskich bądź osób prywatnych w kwestię ochrony i ratowania zdrowia współwyznawców,
- 3) źródeł finansowania podejmowanych działań,
- 4) specyfiki działań realizowanych przez środowisko żydowskie,
- 5) związków z obowiązującymi przepisami religijnymi,
- 6) określenia grupy beneficjentów,
- 7) ustalenia zasad dostępności do pomocy medycznej i działań prozdrowotnych.

• **Podstawa źródłowa**

Realizację tematu rozpoczęłam od rekonstrukcji obowiązującego stanu prawnego określającego zasady opieki społecznej, położenie prawne ludności żydowskiej, prawo medyczne (zapobieganie i zwalczanie chorób oraz wykonywanie praktyki zawodowej) oraz regulującego działalność stowarzyszeń i organizacji pomocowych. Korzystałam tak ze źródeł normatywnych, mających charakter generalny (konstytucji, ustaw i rozporządzeń wydanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej oraz odpowiednich ministrów), jak i aktów prawa miejscowego, odnoszących się bezpośrednio do Lwowa.

Najistotniejsze dla omawianego tematu były źródła archiwalne proveniencji żydowskiej i nieżydowskiej pochodzące tak z kraju, jak i zagranicy prezentujące kwestie dotyczące działalności zakładów opieki zdrowotnej, instytucji szerzących higienę, świadomości społecznej oraz inicjatyw podejmowanych na rzecz poprawy i ochrony zdrowia i życia. Uzupełniały je archiwalia dotyczące towarzystw żydowskich oraz dokumenty wytworzone przez władze administracyjne, szkolne i sanitarne. Sięgałam również po raporty i sprawozdania z zakresu stanu zdrowia mieszkańców miasta, pozwolenia na budowę lub przebudowę oraz prowadzenie zakładów pomocy medycznej, instytucji i organizacji, nadto dane odnoszące się do personelu medycznego.

Niezwykle ważnym, a w wielu sytuacjach jedynym źródłem informacji była prasa okresu międzywojnia, wydawana tak w języku polskim, jak i w językach żydowskich.

Kwerendą objęto prasę codzienną, czasopisma pedagogiczne, medyczne, higieniczne oraz sportowe. Artykuły zawarte w powyższych czasopismach miały charakter informacyjno-sprawozdawczy, analityczny, polemizujący czy postulatywny, a zestawienie pochodzących z nich informacji z materiałami z innych źródeł pozwoliło na zaprezentowanie punktu widzenia i wiedzy różnych środowisk zaangażowanych w poprawę warunków sanitarnych i zdrowotnych. Z prasy pochodzą również nekrologii i pośmiertne wspomnienia wykorzystywane w pracy.

Spośród źródeł drukowanych istotne okazały się również podręczniki i poradniki poświęcone profilaktyce zdrowia, higienie, zwalczaniu chorób, zachowaniu tężyzny fizycznej, właściwej diecie, nadto broszury nawiązujące treścią do wspomnianych zagadnień.

Do identyfikacji i odtworzenia biogramów osób sięgano po słowniki biograficzne oraz almanachy. Uzupełniały je drukowane sprawozdania i statuty stowarzyszeń pomocowych, druki ulotne, wydawnictwa jubileuszowe oraz księgi pamiątkowe zjazdów personelu medycznego. Wykorzystywano również broszury informacyjne, różnego rodzaju spisy i katalogi, m.in. księgi adresowe, skorowidze, katalogi wystaw, kalendarze. Źródła te niejednokrotnie dostarczyły informacji, których pozyskanie w inny sposób nie byłoby możliwe.

Nieocenionym źródłem informacji o międzywojennym Lwowie były przewodniki, wspomnienia czy dzienniki prezentujące międzywojenną rzeczywistość, ówczesne postrzeganie kwestii medycznych, powiązania rodzinne i towarzyskie.

- **Kwerenda archiwalna**

Prezentowana monografia powstała na podstawie materiałów znajdujących się w polskich i zagranicznych archiwach. Najwięcej materiału dostarczyły badania zasobów rękopiśmiennych przechowywanych w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy we Lwowie (CDIAL) oraz Państwowym Archiwum Obwodu Lwowskiego (DALO). Znikome informacje pozyskano z zasobów YIVO Institute for Jewish Research.

Źródła pochodzące z zagranicznych archiwów uzupełnione zostały materiałami pochodzącymi z ziem polskich. Korzystano z zasobów Archiwum Akt Nowych w Warszawie oraz Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma w Warszawie. W celu pozyskania materiałów ikonograficznych kwerendą objęto również zasób Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Kwerendy archiwalne uzupełniano kwerendami bibliotecznymi realizowanymi w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie, Bibliotece Narodowej w Warszawie, Bibliotece

Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma w Warszawie, Lwowskiej Narodowej Naukowej Bibliotece Ukrainy im. Wasyla Stefanyka, Bibliotece Naukowej Lwowski Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki oraz Österreichische Nationalbibliothek.

- **Metodologia badań**

Temat badań i zgromadzony materiał źródłowy wymagał doboru odpowiednich metod badawczych, pozwalających na połączenie analiz z zakresu historii zdrowia publicznego oraz historii instytucjonalnej i społecznej. Zebrany materiał źródłowy uporządkowany został chronologicznie, z zachowaniem powiązań pomiędzy opisywanymi faktami i problemami. W badaniach wykorzystywano zarówno metodę bezpośrednią, jak i pośrednią; analizę i krytykę. Etap krytyki źródeł był tym istotniejszy, gdy poszczególne źródła zawierały różniące się między sobą informacje. Wykorzystywano metodę progresywną. By przedstawić powiązania między omawianymi faktami w układzie chronologicznym sięgano po metodę retrogresywną, zaś ustalenie faktów per analogiam oparto na metodzie porównawczej. Wykorzystano także metodę biograficzną, używaną do śledzenia losów poszczególnych osób, wymienionych w tekście. Zebrany materiał statystyczny prezentowano w formie opisowej i graficznej.

- **Zakres geograficzny i cezury czasowe**

Prowadzone przez mnie rozważania dotyczyły żydowskich mieszkańców Lwowa, w granicach, jakie miasto posiadało na dzień 31 sierpnia 1939 roku. Skupienie się na tym terytorium pozwoliło na odtworzenie skali i form działań na rzecz zachowania i poprawy stanu zdrowia żydowskich mieszkańców Lwowa, a także identyfikacji charakterystycznych cech oraz tendencji z tego zakresu. Jednakże by prezentowane rozważania poświęcone wypoczynkowi i rekonwalescencji były kompletne, w pracy odniesiono się także do obecności lwowskich Żydów poza terenami miasta (m.in. w Dębinie, Worochcie i Mikuliczynie).

Chronologicznie praca obejmuje okres od 1918 do 1939 roku. Pierwsza z dat wyznaczająca koniec I wojny światowej, to moment rozpoczęcia lub aktywizowania działań na rzecz ochrony zdrowia i życia mieszkańców II Rzeczypospolitej. Data końcowa – wybuch II wojny światowej we wrześniu 1939 roku – kładzie kres działaniom podjętym w okresie międzywojnia. Niejednokrotnie jednak przekraczano granicę wyjściową, celem pełniejszego zobrazowania omawianych treści.

- **Charakterystyka wyników badań**

Wyniki badań zostały opublikowane w monografii autorskiej, na którą składają się: wstęp, dziesięć rozdziałów, zakończenie oraz aneks i indeks osobowy. Całość uzupełnia bibliografia oraz wykaz ilustracji i tabel.

W części wstępnej pracy skupiłam się na wskazaniu najważniejszych opracowań traktujących o Lwowie, jego mieszkańcach, kwestiach stanu sanitarnego oraz działaniach na rzecz poprawy stanu zdrowia i ochrony życia żydowskich mieszkańców. Odniosłam się do historiografii polskiej i zagranicznej oraz zaprezentowanych w nich interdyscyplinarnych wyników badań. Zwróciłam uwagę na regulacje prawne normujące kwestie pomocy medycznej i społecznej oraz omówiłam zakres działań pozostający w zakresie kompetencji organów wykonawczych, nadto zakres prac organizacji pomocowych. Opisałam czynniki wpływające na stan zdrowia mieszkańców II Rzeczypospolitej, szczególną uwagę poświęcając konsekwencjom wojennym. Wyjaśniłam również terminologię używaną w pracy, odniosłam się do zakresu chronologicznego i terytorialnego, wskazałam źródła. Wyszczególniłam trudności na jakie natrafiłam przygotowując monografię oraz odniosłam się do specyfiki samej pracy.

Każdy z rozdziałów pracy poświęciłam odrębnemu zagadnieniu, istotnemu dla opisywanego tematu. Rozdział pierwszy traktuje o społeczności żydowskiej w międzywojennym Lwowie, charakteryzując jej strukturę demograficzną, odnosząc się do miejsca zamieszkania i stanu zdrowia. Czynniki te miały bowiem wpływ na kształtowanie się tendencji w zakresie rozrodczości i umieralności, ukazywały przebieg procesu starzenia się ludności, nadto pozwalały na wskazanie istotnych zjawisk społecznych. Przy czym analiza stanu zachorowalności i śmiertelności ograniczona jest stanem dostępności źródeł z całego badanego okresu (statystyki prowadzone po 1925 roku nie uwzględniają bowiem wyznania chorego/zmarłego, w konsekwencji czego zdobycie danych z okresu 1925-1939 wymagałoby przejrzania kart zgonów żydowskich mieszkańców Lwowa, co jednak wykraczało poza zakres tej pracy). Jednakże poprzez wyszczególnienie chorób, jakie trawiły i na jakie umierali mieszkańcy Lwowa w latach 1918-1925 wskazano różnice pomiędzy zachorowalnością i śmiertelnością chrześcijan i żydów. W przypadku tych drugich odniesiono się także do kwestii zachorowalności na gruźlicę, wskazywanej w literaturze przedmiotu jako chorobę powszechnie panującą wśród ludności żydowskiej II Rzeczypospolitej. Na przykładzie Lwowa wykazano,

że nie była ona pierwszą jednostką chorobową ujmowaną w statystykach zachorowalności i śmiertelności.

Rozdziały drugi, trzeci, czwarty i piąty poświęcone zostały charakterystyce żydowskich instytucji medycznych i organizacji pomocowych, ze wskazaniem grona pracowników i działaczy.

W rozdziale drugim dążono do odtworzenia historii Żydowskiego Szpitala we Lwowie, jego struktury (szczegółowo opisując szpitalne i przyszpitalne jednostki organizacyjne), zasad funkcjonowania, w tym ideowych, prawnych i sanitarno-epidemiologicznych, uwzględnienia kwestii finansowania leczenia szpitalnego zarówno w odniesieniu do kosztów budowy/rozbudowy, działalności, jak i leczenia, nadto ilościowego i wyznaniowego aspektu udzielanej pomocy. Wnioski poczynione w tym ostatnim zakresie wyraźnie wskazują, że Żydowski Szpital był wyróżniającą się placówką pośród lwowskich zakładów leczniczych, tak pod względem metod leczenia, liczby udzielanych porad, struktury, jak i kompetencji personelu. Wykazano, że jego działalność wykraczała poza teren Lwowa i okolic. Poprzez przykład leżalni – oddziału dla dzieci gruźliczochorych – odniesiono się do działań oryginalnych w skali całego regionu. Nakreślono również projekty niezrealizowane, aczkolwiek nowatorskie w swym założeniu.

W rozdziale trzecim omówiono działalność poradni powstałych w środowisku żydowskim. Wskazano inicjatorów i powody ich uruchomienia, długość istnienia, nadto umiejscowiono w strukturze całego lwowskiego poradnictwa. Wyszczególniono działania nowatorskie, formy, zakres i realny wymiar udzielanej pomocy. Wykazano, że mimo krótkotrwałego, a niekiedy wręcz efemerycznego okresu działalności, miały one istotny wpływ na poprawę stanu zdrowia jednostek. Jednocześnie udało się połączyć kwestie zachorowalności z historią poradnictwa, wskazując w jakich zakresach i w stosunku do jakich grup było ono najszerzej rozwijane. By prowadzone rozważania były przejrzyste poradnie prezentowano wedle dwóch kluczy: wieku pacjenta oraz problemu medycznego. W rezultacie, udało się odtworzyć dzieje ośmiu typów poradni. Uwzględniono również historię Stacji Antyfawusowej, jednostki, której działalność uzupełnia prezentowane rozważania.

Rozdział czwarty poświęcony jest specyfice, strukturze, zadaniom oraz fenomenowi działalności żydowskich organizacji pomocowych. Analizą objęto wyłącznie organizacje świeckie, podzielone na dwie grupy. Do pierwszej zaliczono te, które uznawały ochronę zdrowia i poprawę sytuacji sanitarnej współwyznawców za podstawowy cel swojej działalności. Do drugiej grupy organizacje, dla których kwestie zdrowia publicznego stanowiły poboczny obszar działalności (nie zawsze nawet ujęty w statucie). Te koncentrowały się

bowiem na wieloobszarowej pomocy społecznej. Bez ich omówienia dalsze wątki prezentowane w pracy byłyby jednak niezrozumiałe. W rezultacie, badaniami objęto działalność osiemnastu stowarzyszeń żydowskich. Wykazano, że były istotnym elementem wspierającym, a niekiedy inicjującym działania podejmowane na rzecz pomocy i profilaktyki. Ponadto wskazano na powiązania pomiędzy założycielami i członkami poszczególnych struktur organizacyjnych. Odniesiono się również do zaangażowania elit intelektualnych i majątkowych żydowskiego Lwowa, uznając je za grono inicjatorów i działaczy.

Piąty rozdział poświęcony został personelowi służby zdrowia i pomocy społecznej, stanowiąc portret zbiorowy tego środowiska. Nie obejmuje on jednak analizy źródeł o charakterze ilościowym. Dane dotyczące narodowości nie musiały się bowiem pokrywać z tymi dotyczącymi wyznania. Istniało kilka powodów takiego stanu rzeczy: personel żydowski nie ujawniał swojego wyznania i narodowości, zmieniał wyznanie lub podlegał procesom asymilacji, w konsekwencji czego identyfikował się jako Polak/Polka wyznania mojżeszowego. Udało się jednak wykazać, że Lwów wyróżniał się spośród innych miast II Rzeczypospolitej wysokim odsetkiem inteligencji żydowskiej, do której należeli pracownicy służby zdrowia. Jednocześnie zwrócono uwagę na przepisy normujące przynależność do tych grup, wskazano drogi awansu oraz struktury zawodowe działające we Lwowie, wykazując, że ich obecność przyczyniła się do jednoczenia członków (przy jednoczesnej separacji od innych mieszkańców miasta, wykonujących te same profesje).

Rozdziały od szóstego do dziesiątego koncentrują się na omówieniu praktycznej strony opieki zdrowotnej: profilaktyki i higieny oraz zorganizowanych form działań na rzecz zachowania oraz poprawy stanu zdrowia społeczności żydowskiej.

Rozdział szósty poświęcony jest profilaktyce i poprawie stanu higieny. Przy czym kwestia higieny prezentowana jest tak w zakresie higieny osobistej, jak i czystości otoczenia. Ujęto w nim kwestię obrzezania, odnosząc zasady prawa religijnego oraz przepisy sanitarno-medyczne do codziennych realiów. Omówiono higienę rytualną (kąpiel w mykwie). Zaprezentowano wątki dotyczące stanu sanitarnego domostw żydowskich oraz działania podejmowane przez patrole sanitarne. Odniesiono się do stanu pomieszczeń użyteczności publicznej, usuwania nieczystości oraz dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej. W ten sposób nakreślono działania o wyraźnie prozdrowotnym charakterze podjęte przez środowisko żydowskie.

Rozdział siódmy traktuje o oświacie sanitarnej. Uwzględniono w nim zarówno metodykę, jak i specyfikę zakresu pracy edukatorów. Zwrócono uwagę na dostosowanie działań do wieku i możliwości intelektualnych odbiorców (szczególnie dużo uwagi poświęcono

pracy z dziećmi i młodzieżą szkolną), wskazano inicjatywy stałe oraz działania czasowe, efemeryczne. Środowisko edukatorów zaprezentowano na przykładzie lekarzy, higienistek szkolnych i nauczycieli. Podkreślano, że jakiegokolwiek działania w zakresie oświaty sanitarnej nie odnosiły sukcesu, jeśli nie podejmowano ich na kilku polach jednocześnie (np. szkolnym, domowym i środowiskowym).

W rozdziale ósmym omówiono znaczenie ruchu (sportu) w środowisku żydowskim, odnosząc się przede wszystkim do klubów i infrastruktury sportowej oraz działań na rzecz propagandy ruchu i wychowania fizycznego. Wskazano inicjatywy nowatorskie. Ujęto tu także kwestie związane z wizją „nowego” Żyda. Udowodniono, że działania podejmowane we Lwowie powielane były w innych ośrodkach, przynosząc doraźne efekty. Jednocześnie wykazano istniejące luki, szczególnie widoczne w przypadku braku zaangażowania młodzieży akademickiej w rozwój kultury fizycznej.

W rozdziale dziewiątym opisano różne formy wypoczynku i rekonwalescencji (szczególnie dużo uwagi poświęcając półkoloniom, koloniom dla dzieci i dorosłych oraz wyjazdom sanatoryjnym). Tam, gdzie było to możliwe odtworzono dzieje obiektów sanatoryjnych oraz omówiono specyfikę działalności tzw. domów zdrowia, inicjowanych, finansowanych i wykorzystywanych przez lwowskich Żydów. Wykazano, że najwięcej inicjatyw podejmowano w stosunku do dzieci i młodzieży szkolnej, a nawet można doszukiwać się w ich przypadku znamion masowości. Zwrócono również uwagę, że w środowisku żydowskim praktykowano działania analogiczne do tych realizowanych wśród nie-Żydów.

Rozdział dziesiąty poświęcono znaczeniu diety w procesie rozwoju, leczenia i rekonwalescencji, wskazując na działania podejmowane przez społeczność żydowską na rzecz objęcia odbiorców z różnych grup wiekowych i o różnej kondycji zdrowotnej czasową lub stałą akcją dożywiania. W pierwszej kolejności zwrócono jednak uwagę na specyfikę kuchni żydowskiej – zasadę koszerności. Omawiane zagadnienie opisywano z zachowaniem podziału charakterystycznego dla cyklu życia, wykazując, że objęcie jednostki działaniami z tego zakresu przekłada się na wyraźną poprawę stanu jej zdrowia.

- **Wnioski z badań**

Pracę wieńczy syntetyczne zakończenie, w którym zawarłam najważniejsze konkluzje dotyczące troski o zdrowie i życie jednostki realizowane w środowisku lwowskich Żydów w okresie międzywojennym.

Analiza posiadanych źródeł pozwoliła stwierdzić, że na okres międzywojnia przypada szereg inicjatyw i działań na rzecz ochrony zdrowia. Jednakże badany okres jest zbyt krótki by udało się wypracować całościowy system pomocy i opieki medycznej (zjawisko to obserwowane jest również w skali całego kraju – mamy bowiem dopiero do czynienia z kształtowaniem się systemu opieki zdrowotnej i społecznej).

Przeprowadzone przez mnie analizy potwierdziły znany już pogląd, że struktura żydowskiej opieki medycznej – badana na przykładzie Lwowa – była złożona i obejmowała najnowocześniejszą oraz największą jednostkę szpitalną należąca do grupy lwowskich szpitali prywatnych oraz rozbudowany system poradnictwa. Utrzymanie tak szerokiej oferty pomocy medycznej uznać należy za niewątpliwą sukces społeczności żydowskiej, tym istotniejszy, że nie mogący być porównywalnym z działaniami innych mniejszości na polu opieki społecznej i zdrowotnej (żadna z mniejszości zamieszkujących Lwów nie stworzyła bowiem podobnej struktury).

W dotychczasowej literaturze przedmiotu zabrakło rozważań dotyczących działalności szpitala i poradni żydowskich. Stąd wątek ten został przeze mnie przeanalizowany. W toku badań udało się wskazać tendencję rozbudowy istniejących placówek. Wskazano intensyfikację działań zmierzających do formowania nowych struktur przypadającą na lata 20. XX wieku oraz notowany w latach 30. XX wieku wzrost liczby beneficjentów. Odniesiono się również do źródeł finansowania działalności medycznej i pomocowej. Udało się dowiedzieć, że struktury żydowskiej opieki medycznej finansowane były tak ze środków żydowskich, jak i nieżydowskich (publicznych i prywatnych).

W toku podjętych rozważaniach uwypukliłam również fakt zbieżności działań pomocowych obserwowanych w środowisku żydowskim z ogólnymi tendencjami udzielania wsparcia osobom poszkodowanym w czasie I wojny światowej oraz jednostkom zaniedbanym w okresie powojennym.

Analizując mierniki dostępności do opieki medycznej – liczbę personelu medycznego, miejsc szpitalnych oraz przepustowość poradni – wskazałam, że żydowska opieka medyczna nie odbiegała od standardów ogólnopolskich – nie była ogólnodostępna. Udało mi się dowiedzieć, że był to system pomocy częściowo dostępny dla potrzebujących różnych wyznań, a także określić kim byli beneficjenci ze społeczności żydowskiej (zaliczając do tego grona osoby napływowe, słabo wykształcone, spauperyzowane, bezzarobkowe lub bezrobotne, ortodoksyjne).

Na przykładzie lwowskiej społeczności zwróciłam uwagę na tendencję łączenia działań leczniczych, profilaktycznych i edukacyjnych, jako jedynej skutecznej formy walki o zdrowie

jednostki i zbiorowości. Wykazałam również, że czynnikiem umożliwiającym osiągnięcie zamierzonego efektu były zmiany mentalne, skłaniające jednostkę do podjęcia starań o zdrowie i życie. Proces ten jednak był długotrwały i wykraczał poza nakreślone uprzednio ramy chronologiczne. Wyszczególniłam również inicjatywy unikatowe, lwowskie, które z czasem kopiowane były przez inne wspólnoty.

Odniosłam się również do grup inicjatorów i działaczy wykazując, że wśród aktywistów najliczniejszą grupę stanowili przedstawiciele inteligencji żydowskiej. Zaangażowanie żydowskich elit intelektualnych i finansowych świadczy o wysokim poziomie świadomości społecznej tej grupy mieszkańców Lwowa, dostrzegającej potrzebę udzielania pomocy najsłabszym. Dowiodłam, że członkowie poszczególnych towarzystw angażowali się w kilka różnych inicjatyw; niejednokrotnie były to nawet całe rodziny.

Na przykładzie żydowskiej społeczności Lwowa dowiodłam, że medycyna społeczna stanowiła platformę służącą jednoczeniu się tej społeczności, budowaniu tożsamości narodowej i religijnej, co w dalszej kolejności służyło wzmocnieniu pozycji tej mniejszości w skali całego kraju.

Mam zatem nadzieję, że zasygnalizowane w mojej rozprawie problemy staną się inspiracją dla autorów kolejnych prac traktujących o trosce o zdrowie realizowanej w środowisku Żydów polskich, a także, że moje studium przypadku posłuży jako punkt wyjścia do badań nad działaniami zdrowotnymi i pomocowymi innych mniejszości w okresie międzywojennym.

b) pozostałe osiągnięcia naukowe

Moje pozostałe osiągnięcia naukowe koncertują się wokół badań nad następującymi zagadnieniami:

I. Żydzi na ziemiach polskich (gminy, instytucje, postaci)

II. Dzieje żydowskiej książki

III. Folklorystyka żydowska

Badania te zaowocowały wydaniem dwóch, poza zgłoszoną jako główne osiągnięcie pracą, monografii autorskich (*Żydzi krakowscy w dobie Rzeczypospolitej Krakowskiej. Status prawny. Przeobrażenia gminy. System edukacyjny*, Kraków – Budapeszt 2008, Wydawnictwo Austeria, ss. 368 oraz *Dzieje żydowskiej łaźni rytualnej przy ul. Szerokiej w Krakowie*, Wydawnictwo Austeria: Kraków-Budapeszt 2012, Wydawnictwo Austeria, ss. 103), nadto redakcją

monografii, przygotowaniem słownika oraz kilkudziesięciu publikacji wydanych jako artykuły naukowe w czasopiśmie punktowanych i monografiach wieloautorskich oraz jako teksty popularnonaukowe.

Ad I. Żydzi na ziemiach polskich (gminy, instytucje, postaci)

Prowadzone przeze mnie w toku dotychczasowej pracy zawodowej badania nad dziejami gmin żydowskich obejmują okres od epoki nowożytnej po XX stulecie. Ich początki sięgają studiów i koncentrują się na doborze tematów pozwalających na wykorzystanie posiadanych umiejętności (połączenia warsztatu historyka ze znajomością języków żydowskich, pozwalającą na pracę na materiale proveniencji żydowskiej i nieżydowskiej) oraz wypełnianie istniejących luk badawczych.

Najważniejsze, a zarazem najobszerniejsze w tej części mojego dorobku są rozważania poświęcone gminie krakowskiej. Chronologicznie obejmują one okres od XVI do XX wieku. Przy czym wyjaśnić należy, że dla epoki nowożytnej pod terminem gminy krakowskiej rozumiane są dzieje żydowskich mieszkańców Krakowa i Kazimierza, stanowiących do końca XVIII wieku odrębne ośrodki miejskie.

Brak w literaturze przedmiotu artykułu źródłoznawczego zbierającego informacje o istniejących źródłach proveniencji żydowskiej wytworzonych przez gminę krakowską na przestrzeni XVI-XIX stulecia, skłonił mnie do podjęcia tego tematu. Spod mojego pióra wyszedł artykuł, w którym wskazałam tak źródła hebrajsko- i jidyszjęzyczne, jak i teksty wykorzystujące oba języki (statuty, pinkasy, dokumenty bractw i stowarzyszeń, dokumenty osobiste – rabinackie, powstałe we wspomnianym okresie). Omówiłam ich specyfikę, miejsce przechowywania. Dokonałam również podziału na materiały opracowane oraz te, które wciąż czekają na edycję źródłową (*Źródła w językach hebrajskim i jidysz do historii krakowskich Żydów XVI-XIX wieku/Hebrew and Yiddish-language sources from the history of Kraków Jews of the 16th to 19th centuries*, "Krzysztofory. Zeszyty naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa", z. 35 (2017), s. 253-262).

Mimo że dzieje krakowskich Żydów analizowane są od przeszło wieku, a proces intensyfikacji badań na tym polu obserwowany jest na przestrzeni czterech ostatnich dekad, brakowało pracy zbierającej dotychczasowe dokonania badaczy. Z tego powodu, w kolejnym tekście zaprezentowałam stan badań nad dziejami gminy krakowskiej oraz wskazałam istniejące luki badawcze. Zestawiłam i omówiłam literaturę przedmiotu obejmującą różne

grupy tematyczne (historię, kulturę, dziedzictwo, religię, nadto udział w życiu politycznym, ekonomicznym, społecznym). Przy czym z uwagi na ogrom opracowań skoncentrowałam się na pracach badaczy piszących w języku polskim, obejmujących tak wydawnictwa zwarte, artykuły zamieszczone w czasopismach, jak i dziełach zbiorowych. Prócz dokonań odniosłam się również do perspektyw badawczych, postulując potrzebę upowszechniania wiedzy za pośrednictwem internetu (w szczególności baz tematycznych) oraz wskazałam płaszczyzny wymagające dalszych, wnikliwych badań źródłowych, pozwalających na poszerzenie wiedzy na temat historii lokalnej oraz uzupełnienie obrazu społeczności żydowskiej w szerszym (badanym) kontekście geograficznym, społecznym, kulturalnym, gospodarczym czy oświatowym – *Stan badań nad dziejami Żydów krakowskich. Dokonania i perspektywy*, [w:] *Żydzi polscy w oczach historyków. Tom dedykowany pamięci Profesora Józefa A. Gierowskiego*, redakcja Adam Kaźmierczyk, Alicja Maślak-Maciejewska, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego: Kraków 2018, s. 37-58).

W latach 2011-2015 miałam możliwość pracy na obszernym i nietłumaczonym do tej pory źródłem proveniencji żydowskiej realizowanym dzięki udziałowi w projekcie badawczym *The Mixed Languages of the Askhenazi World* (2011-2015) finansowanym przez Rothschild Foundation Europe. Rozważania powstałe na podstawie analizy opracowanego wówczas pinkasu gminy krakowskiej z II połowy XVIII wieku stanowiły podstawę dla artykułu *Żydowski Kazimierz w świetle zapisów pinkasu sądu dajanów gminy krakowskiej z końca XVIII wieku*, opublikowanego w serii „Studia Dziewiętnastowieczne – Uniwersytet Jagielloński” t. 16: *Przybylski i inni: o znaczeniu Krakowa i regionu w kulturze oświecenia*, pod redakcją Romana Dąbrowskiego, cz. 1, Księgarnia Akademicka: Kraków 2019, s. 95-109. Opisałam w nim „miasto żydowskie” na Kazimierzu prezentowane z perspektywy dokumentu proveniencji żydowskiej, nie uwzględniającego – obecnego w źródłach nieżydowskich – sposobu definiowania miasta Kazimierza w stosunku do Krakowa oraz podziału tego pierwszego na część chrześcijańską i żydowską. Wskazałam również inne różnice w sposobie definiowania przestrzeni mieszkalnej².

W 2012 roku uczestnicząc w projekcie badawczym “Transformation of central European cities in historical development (Kosice, Miskolc, Opava, Krakow)” – o czym słów kilka w dalszej części autoreferatu – przygotowałam artykuł *The Jewish Community in Kraków*

² Przygotowana wspólnie z dr. hab. Maciejem Tomalem, prof. UJ, edycja tekstu odsunęła się w czasie z uwagi na brak środków finansowych – jednakże w 2022 roku praca ta ukaże się nakładem Wydawnictwa Austeria-Klezmerhojs. Będzie to pierwsza edycja tego dokumentu; jedyne – wedle aktualnego stanu wiedzy – tego typu zachowanego dokumentu źródłowego z ziem polskich; <https://austeria.pl/produkt/postepowania-krakowskim-bet-dinem-latach-1779-1789/> (dostęp: 21 XII 2021).

and Kazimierz and the Jewish Communal Authorities in the Light of Internal Sources (16th-18th centuries) zamieszczony w roczniku *Mesto a dejiny* (rocznik 1, 2012, c. 1-2, s. 57-67), w którym analizowałam kwestie działalności gminy oraz jej zarządu w epoce nowożytnej, za podstawę przyjmując tekst *Statutu krakowskiej gminy żydowskiej z roku 1595 i jego uzupełnienia*³.

Badania nad dziejami gminy żydowskiej w Krakowie i na Kazimierzu dotyczyły również niezbadanej do tego czasu egzystencji społeczności żydowskiej w okresie Rzeczypospolitej Krakowskiej. Temat ten wybrałam jako podstawę dysertacji doktorskiej. Z uwagi na obszerność materiału źródłowego skupiłam się w niej na kwestiach prawnych, edukacyjnych i wewnętrznych przeobrażeniach gminy żydowskiej. Przy czym przepisy prawne konfrontowałam z materiałem źródłowym, by w ten sposób zaprezentować różnice między „literą prawa” a rzeczywistością. Praca doktorska w rozszerzonej postaci ukazała się drukiem w 2008 roku (*Żydzi krakowscy w dobie Rzeczypospolitej Krakowskiej. Status prawny. Przeobrażenia gminy. System edukacyjny*, Kraków–Budapeszt 2008, Wydawnictwo Austeria, ss. 368). Temat egzystencji Żydów w dobie Rzeczypospolitej Krakowskiej prezentowałam również w trzech artykułach (*Jews under the Republic of Cracow*, “Scripta Judaica Cracoviensia”, 2008, vol. VI, s. 87-92; *The Statute Organizing the Followers of the Law of the Old Testament in the Free City of Kraków and its Environs: Origins, History, Regulations*, “Scripta Judaica Cracoviensia” 2010, vol. VIII, s. 69-75; *Jewish Primary and Secondary School Education in the Free City of Kraków (1815–1846)* [w:] *Polin: Studies in Polish Jewry*, Volume 23: *Jews in Kraków*, edited by Michal Galas, Antony Polonsky, Oxford; Portland: Littman Library of Jewish Civilization 2011, s. 49-61 (wyd. II, rozszerzone 2016).

Podjęłam również prace nad analizą położenia cywilno-prawnego żydowskich mieszkańców Krakowa w II połowie XIX wieku. Badania prezentujące żydowskie ustawodawstwo samorządowe pozwoliły mi wskazać zmiany, jakie zachodziły w tym względzie na przestrzeni całego XIX stulecia w krakowskiej gminie. Ich wyniki zamieściłam w artykule: *Żydowskie ustawodawstwo samorządowe (od kahału przez Komitet Starozakonnych do Izraelickiej Gminy Wyznaniowej)* *Jewish selfgouverment legislation. From the quahal through the Committee of Ortodox Jews, too the Israelite Religious Communittee*, [w:] *Budowali nowoczesny Kraków. Żydzi w samorządzie miejskim, gospodarczym i finansowym miasta*

³ *Statutu krakowskiej gminy żydowskiej z roku 1595 i jego uzupełnienia*. Tłumaczenie sporządzone na podstawie odpisu Majera Bałabana. Wstęp, przekład i opracowanie Anna Jakimyszyn, Księgarnia Akademicka, Kraków 2005, ss. 115 + LXXVII.

(1866–1939), red. Barbara Cisowska, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa: Kraków 2015, s. 116-147.

W toku dotychczasowych badań zajęłam się również wpływem XIX-wiecznego ustawodawstwa nieżydowskiego na rozwój i przeobrażenie żydowskiej dzielnicy – Kazimierza. Poczynione spostrzeżenia zamieściłam w pracy zbiorowej *1866. Odbudowa samorządu miejskiego – narodziny nowoczesnego Krakowa (Samorząd krakowski a infrastruktura żydowskiego Kazimierza, [w:] 1866. Odbudowa samorządu miejskiego – narodziny nowoczesnego Krakowa*, red. Konrad Meus, Łukasz T. Sroka, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego: Kraków 2018, s. 79-92).

W zakresie XIX stulecia analizowałam także relacje panujące pomiędzy różnymi grupami działającymi w obrębie gminy krakowskiej, w szczególności Żydami emancypowanymi a ortodoksyjnymi, próbując zbadać przepisy podstawowe, konstytuujące te grupy, określić różnice w podejściu do zarządzania gminą, zdefiniować wzajemne relacje i animozje oraz stosunek do nieżydowskiego otoczenia. Ich wyniki zaprezentowałam w dwóch artykułach opublikowanych w monografiach zbiorowych: *Żydzi krakowscy w latach 1795–1868: konflikty wewnątrzgminne oraz geneza ruchu postępowego [w:] Synagoga Tempel i środowisko krakowskich Żydów postępowych*, pod red. Michała Galasa, Wydawnictwo Austeria: Kraków-Budapeszt 2012, s. 11-35; *Statut Stowarzyszenia Religijno-Cywilizacyjnego z 1843 roku, [w:] Galicja: studia z dziejów społeczno-gospodarczych*, red. Michał Baczkowski, Tomasz Kargol, Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”: Kraków 2017, s. 137-149).

Ponadto w zasięgu moich zainteresowań znalazły się także postaci oraz instytucje gminne.

W przypadku tych pierwszych skupiłam się na postaciach rabinów krakowskich. Odtworzyłam biogram Dow Ber Meiselsa, pełniącego obowiązki rabinackie w krakowskiej gminie w latach 1832-1856 – wyniki opublikowałam w artykule poświęconym jego osobie (*Dow Ber Meisels – dzieciństwo, młodość i okres krakowski [w:] Żydzi szczekocińscy. Osoby, miejsca, pamięć*; pod red. Michała Galasa i Mirosława Skrzypczyka, Wydawnictwo Austeria: Kraków-Budapeszt 2008, s. 145-156). W ramach prowadzonych badań opracowałam również kwestię śmierci i pochówki Ozjasza Thona (1870-1936), rabina synagogi postępowej w Krakowie (*The Funeral of Rabbi Ozjasz Thon, [w:] A Romantic Polish-Jews Rabbi Ozjasz Thon from Variours Perspectives*, edited by Michał Galas, Shoshana Ronen, Jagiellonian University Press: Kraków 2015, s. 179-195).

Praca na materiałach źródłowych dotyczących gminy krakowskiej i lwowskiej powodowała, że moje ścieżki badawcze przebiegały przez tematy, które podejmował

największy XX-wieczny badacz obu gmin – Majer Bałaban (zm. 1941). Potrzeba przywrócenia pamięci o jego dorobku naukowym oraz zasługach dla żydowskiej i polskiej historiografii skutkowało przygotowaniem słowa wstępnego do reprintu jego pracy traktującej o dziejach krakowskiej gminy (*Koleje powstania tej publikacji*, [w:] M. Bałaban, *Historja Żydów w Krakowie i na Kazimierzu 1304-1868*, t. 1: 1304-1655, Wydawnictwo Austeria: Kraków-Budapeszt 2013, s. I-XII).

W zakresie instytucji gminnych moje badania dotyczyły instytucji niezbędnych dla funkcjonowania gminy – cmentarzy i mykw. W przypadku tych pierwszych zajęłam się odtworzeniem historii nekropolii mieszczącej się przy ul. Miodowej w Krakowie, która po dziś dzień służy żydowskiej społeczności tego miasta. Zweryfikowałam badania moich poprzedników, korygując istniejące błędy. Wyniki badań opublikowałam w postaci artykułu prezentującego historię cmentarza. Przy czym szczególnie istotne było określenie granic działek należących do Żydowskiej Gminy Wyznaniowej oraz postępowanie w okresie podtopień działek cmentarnych, gdy pochówki ze względów sanitarnych były zakazane (*Powstanie i rozwój terytorialny Nowego Cmentarza Żydowskiego w Krakowie*, [w:] *200 lat Nowego Cmentarza Żydowskiego w Krakowie*, pod red. Leszka Hońdo, Księgarnia Akademicka: Kraków 2010, s. 35-53). Obecność na części cmentarza przy ul. Miodowej nagrobków żydowskich żołnierzy poległych w czasie I wojny światowej skłoniła mnie do badań nad historią tej części nekropolii. Odtworzyłam historię cmentarza wojskowego nr 387, na którym chowano żydowskich żołnierzy zmarłych w czasie I wojny światowej, uzupełniając tym samym wiadomości dotyczące cmentarzy wojennych. W swoich badaniach uwzględniłam także kwestię znajdującego się na cmentarzu monumentu upamiętniającego walczących (*L'histoire du cimetiere militaire juif no 387 a Cracovie*, "Scripta Judaica Cracoviensia", 2013, vol. XI, s. 135-146).

Byłam pierwszą polską badaczką, która podjęła się analizy tematu mykw – zbiorników wodnych służących ludności żydowskiej do rytualnych ablucji. Możliwość wykorzystania dokumentacji pochodzących z gmin krakowskiej i lwowskiej skłoniły mnie do przygotowania opracowań z tego zakresu. W rezultacie odtworzyłam historię dwóch obiektów krakowskich oraz trzech lwowskich. Prezentowałam dzieje poszczególnych zakładów kąpielowych, odwoływałam się do kwestii prawnych, sanitarnych, moralnych i seksualnych oraz różnic pomiędzy postrzeganiem czystości cielesnej a duchowej. Prócz zasobów archiwalnych wykorzystywałam dokumentację konserwatorską i ikonograficzną, pozwalającą na ustalenie źródeł wody, sposobu jej doprowadzania oraz nowinek technicznych (*Mykwa. Dzieje żydowskiej łaźni rytualnej przy ul. Szerokiej w Krakowie*, Wydawnictwo Austeria: Kraków-

Budapeszt 2012, ss. 103; *Łaźnia ludowa gminy izraelickiej przy ul. Paulińskiej w Krakowie (dzieje zakładu do 1939 roku)*, [w:] *Mykwa. Rytuał i historia*, pod redakcją Joanny Lisek, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego: Wrocław 2014, s. 47-60; *Loch głęboki i smrodliwy dla starozakonnych niezbędny ... czyli o postrzeganiu w dobie autonomii galicyjskiej mykwy przy ulicy Szerokiej w Krakowie*, [w:] *ibidem*, s. 61-72; *Żydowskie łaźnie (mykwy) we Lwowie : historia wybranych obiektów z okresu od drugiej połowy XIX wieku do 1939 roku*, „Львів / Lwów / Lemberg: як міські простори: уявлення, досвіди, практики = L'viv / Lwów / Lemberg: âk mi's'ki prostori: uâvlennâ, dosvidi, praktyki” 2016, vol. 10, nr 1, s. 103-123).

Poza historią krakowskiej i lwowskiej gminy prowadziłam badania nad dziejami gminy nowosądeckiej oraz wielickiej. W pierwszym przypadku skupiłam się na okresie międzywojennym. W drugim rozszerzyłam do lat 1900-1939. W obu tekstach odnosiłam się do działalności gminy, jej instytucji, losów jednostek oraz relacji z nieżydowskimi sąsiadami: *Żydowscy mieszkańcy Nowego Sącza w latach 1918-1939*, [w:] *Wielokulturowość na Sądecczyźnie – materiały z sympozjum 25-27 XI 2010*, Muzeum Okręgowe: Nowy Sącz 2010, s. 21-26; *Żydzi wieliczcy w latach 1900-1939*, [w:] *Żydzi Wieliczki i Klasna 1872-2012. Teksty i fotografie*, oprac. Urszula Żyznowska i Anna Krzeczowska, Wydawnictwo Wiesław Żyznowski: Sierca 2012, s. 43-80.

Od kilku lat prowadzę badania z pogranicza historii i historii medycyny, poświęcone ochronie zdrowia i życia żydowskich mieszkańców w okresie XIX i XX wieku na ziemiach polskich, ze szczególnym uwzględnieniem II Rzeczypospolitej. Kwestia ta dotąd pozostająca poza zainteresowaniami badaczy, obejmuje próby wskazania na jakich zasadach działały instytucje medyczne i towarzystwa pomocowe o konfesyjnym charakterze, z jakich środków były finansowane, przez kogo i dla kogo były prowadzone (czy miały charakter wyłącznie konfesyjny), czy i w jaki sposób ich działalność różniła się od pracy innych (nieżydowskich) instytucji. Częstkowe wyniki badań opublikowałam w postaci kilku artykułów poświęconych krakowskiemu i lwowskiemu TOZ-owi, ogólnopolskiej organizacji działającej w okresie międzywojnia na rzecz ochrony zdrowia Żydów oraz form i instytucji pomocy dla ubogich i chorych członków gminy (*Organized Recreation-Curative Stays for Adults and Children. An Analysis of Cases from the Lvov Area from the Interwar Period*, “Scripta Judaica Cracoviensia” 2014, vol. XII, s. 87-97; *Zarys historii krakowskiego oddziału Towarzystwa Ochrony Zdrowia Ludności Żydowskiej w Polsce (1927-1939)*, „Kwartalnik ŻIH”, 2016 (nr 4) 260, s. 931-955; *The Herman Heschels House of the Poor Israelites in Lvov: history of the facility until 1939*, “Scripta Judaica Cracoviensia”, 2016, vol. XIV, s. 133-142, *Żydowska*

opieka medyczna w międzywojennym Lwowie na przykładzie miejscowego oddziału Towarzystwa Ochrony Zdrowia, [w:] *Z dziejów kultury Żydów w Galicji*, red. Michał Galas, Waclaw Wierzbieniec, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego: Rzeszów 2018, s. 135-150); *Towarzystwo „Nadzieja” i jego działalność na rzecz wspierania chorej młodzieży żydowskiej (1905–1939)*, [w:] מִמְרָא דְפּוֹלִין *Mamre de-Polin. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Edwardowi Dąbrowie*, pod redakcją Anny Jakimyszyn-Gadochy i Marka Tuszewickiego, Wydawnictwo Austeria, Kraków-Budapeszt-Syrakuzy 2021, s. 215-243.

Ad. II. Dzieje żydowskiej książki

Uczestnicząc w grancie poświęconym judaikom i hebraikom ze zbiorów Żydowskiej Gminy Wyznaniowej w Krakowie – o czym dalej – zafascynowałam się dziejami książki religijnej oraz sygnetami drukarskimi, służącymi jako logo drukarni lub drukarza. To zaś przełożyło się na badania dotyczące tych tematów. Przy czym analizy dotyczące historii sygnetów koncentrowały się na próbach ustalenia powodów ich używania, określenia ich specyfiki, wykorzystywanych wzorów, kopiowania wzorców z tradycji nieżydowskiej oraz poszukiwaniu powodów zaprzestania używania sygnetów w połowie XIX wieku. Podjęte ustalenia prezentowane były w artykułach poświęconych żydowskim książkom i sygnetom od doby nowożytnej po XX wiek („*Sefer beer Mosze*” *Mosze Sertelsa, syna Isachara, jako przykład dwujęzycznego tekstu do nauki Tory/Sefer beer Moshe by Moshe Sertls, Son of Isachar, as an Example of a Bilingual Text for the Studie of Torah*, “*Studia Judaica*”, 2013, r. XVII, nr 1(33), s. 19-38; *Jewish Printers' Marks from Germanic States and the Polish-Lithuanian Commonwealth 16th-18th Centuries*), “*Biuletyn Polskiej Misji Historycznej. Bulletin der Polnischen Historischen Mission*” 9/2014, s. 199-213; *Żydowska książka religijna drukowana we Lwowie w drugiej połowie XIX i na początku XX stulecia*, [w:] *Lwów. Miasto-społeczeństwo-kultura*, t. IX: *Życie codzienne miasta. Studia z dziejów miasta*, red. naukowa Kazimierz Karolczak i Łukasz T. Sroka, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego: Kraków 2014, s. 157-177; *Jewish Printers' Marks from Poland (Sixteenth Centuries)*, [w:] *Typographorum Emblemata. The Printer's Mark in the Context of early modern culture*, Eds. Anja Wolkenhauer, Bernhard F. Scholz, De Gruyter Saur, Berlin-Boston 2018, s. 125-150).

Ad. III Folklorystyka żydowska

Znajomość języków żydowskich oraz fascynacja dziejami książki religijnej przełożyły się także na moje zainteresowanie żydowską literaturą kobiecą, w szczególności zaś *tchines*. *Tchines*, czyli zbiory modlitw dla niewiast sporządzane były w języku jidysz i stanowiły materiał charakterystyczny wyłącznie dla Żydów aszkenazyjskich. W swoich badaniach próbowałam dociec powodów wykształcenia tego typu literatury, utrzymania języka codziennej komunikacji a nie języka liturgii, nadto określenia tematyki. Szczególnie dużo uwagi poświęciłam modlitwom dotyczącym macierzyństwa. Próbowałam również zbadać zależność pomiędzy treścią modlitewnika dla kobiet a odbiorcy płci męskiej. Wyniki tych badań prezentowałam w artykułach: *Dziecko jako temat XVIII i XIX-wiecznych tchines*, [w:] *Żydowskie dziecko*, red. Anna Jeziorkowska-Polakowska, Agnieszka Karczewska, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II: Lublin 2013, s. 41-51; *Mężczyzna a tchines (Men and Tchines)*, [w:] *Miscellanea, Res Polonorum, Brittanorum ac Judaeorum illustrantia*, red. Jakub Basista, Adam Kaźmierczyk, Mariusz Markiewicz, Dominika Oliwa, Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”: Kraków 2015, s. 293-302; *Modlitwy dla kobiet (tchines) i ich obecność w piśmiennictwie etnografów (folklorystów) żydowskich przed 1939 rokiem*, „Etnografia Nowa = New Ethnography”, 2016: *Etnografia żydowska do 1945 roku: powrót do Gąbina* nr 7-8, s. 387-399.

c) udział w projektach badawczych

W toku dotychczasowej pracy miałam okazję samodzielnie realizować projekty badawcze lub działać jako wykonawca w zespołach. Te pierwsze obejmują:

1) indywidualny projekt badawczy realizowany dzięki wsparciu finansowemu Rotschild Foundation Europe w 2007 roku *Research of history of Jews in the Free State of Cracow (1815-1846)*, pozwalający na uzupełnienie materiałów, jakie zdobyłam w trakcie kwerend doktorskich (więcej na ten temat w pkt. 5).

2) projekt badawczy poświęcony rabinatowi krakowskiemu w I połowie XIX wieku, realizowany dzięki stypendium Fundacji Lanckorońskich z Brzezia w 2011 roku w wiedeńskich archiwach i bibliotekach (zdobyte informacje pozwoliły na zweryfikowanie pierwotnych założeń i znalazły odzwierciedlenie w tekście *Żydzi krakowscy w latach 1795–1868: konflikty wewnętrzne oraz geneza ruchu postępowego* [w:] *Synagoga Tempel i środowisko*

krakowskich Żydów postępowych, pod red. Michała Galasa, Wydawnictwo Austeria: Kraków-Budapeszt 2012, s. 11-35),

3) projekt badawczy *Health Care for the Jewish Citizens of Lviv in the Interwar Period* realizowany dzięki środkom przyznanych przez Center for Urban History of East Central Europe (Digital Urban History Residence Grant). Materiały z lwowskich bibliotek i archiwów pozyskane w trakcie jego trwania stanowiły podstawę monografii *W trosce o zdrowie żydowskich mieszkańców Lwowa (1918-1939)*, Kraków–Budapeszt–Syrakuzy 2021, Wydawnictwo Austeria, ss. 508.

W każdym z podanych projektów wykonane przeze mnie zadania obejmowały, poza kwerendą, konceptualizację problemu, napisaniu tekstu, wyciągnięciu wniosków.

Od uzyskania stopnia doktora uczestniczyłam także w projektach badawczych jako wykonawca, przy czym jeden z nich miał charakter międzynarodowy.

- 1) Projekt badawczy *Disinfecting, conservation and cataloguing of the collection of books* realizowany w latach 2009-2010 pod kierownictwem dr. hab. Leszka Hońdo w Katedrze Judaistyki UJ polegał na oczyszczeniu, dezynfekcji a następnie skatalogowaniu książek przekazanych przez Wyznaniową Gminę Żydowską w Krakowie. Zbiór obejmował ponad 700 tytułów w językach żydowskich (hebrajskim i jidysz), drukowanych pomiędzy XVIII a XX stuleciem. Do powierzonych mi zadań należało ustalenie pełnych danych bibliograficznych oraz wskazanie cech szczególnych każdej z książek (ten ostatni element był szczególnie istotny przy identyfikacji pierwotnych właścicieli książek). Elektroniczna (okrojona) wersja katalogu umieszczona została na stronie internetowej Instytutu Judaistyki UJ⁴.
- 2) Projekt badawczy „Jarmark kultur” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (Działanie 3.3. Instytucje Kultury Schemat B). W ramach projektu uczestniczyłam w sympozjum naukowym „Wielokulturowość na Sądecczyźnie”, 25-27 XI 2010 Nowy Sącz, temat referatu: *Żydowscy mieszkańcy Nowego Sącza w latach 1918-1939*. Materiały z sympozjum ukazały się drukiem w pracy towarzyszącej temu wydarzeniu – *Żydowscy mieszkańcy Nowego Sącza w latach*

⁴ <https://judaistyka.uj.edu.pl/documents/7834790/147857317/indeks+ksiazek+hebrajskich.pdf/8b228d87-d1b0-484b-b0be-d2f78635b9c1> (dostęp: 21 XII 2021).

1918-1939, [w:] *Wielokulturowość na Sądecku* – materiały z sympozjum 25-27 XI 2010, Muzeum Okręgowe: Nowy Sącz 2010.

- 3) Międzynarodowy projekt badawczy sfinansowanym przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki w ramach, którego kandydat uczestniczył w konferencji naukowej: „Transformation of Central European Cities in Historical Development (Košice, Miskolc, Opava and Krakow) from the Middle Ages to the end of the 18th century”, Košice 28-29 VII 2012; temat referatu: *The Jewish community in Cracow and the Jewish Communal Authorities – analysis based on the internal sources*. Materiały z konferencji ukazały się drukiem dzięki sfinansowaniu projektu stanowiącego część Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego – projekt nr 31110003 „Transformation of central European cities in historical development (Kosice, Miskolc, Opava, Krakow)”.
4) W latach 2011-2015 uczestniczyłam w realizacji projektu badawczego „The Mixed Languages of the Ashkenazi World”, za podstawę którego służył pinkas sądu dajanów krakowskiej gminy żydowskiej z II połowy XVIII wieku. Materiał ten przechowywany w zasobach Archiwum Narodowego w Krakowie został przez mnie odnaleziony. Wspólnie z dr. hab. Maciejem Tomalem, prof. UJ, przygotowaliśmy edycję źródłową tego tekstu (materiał złożony do druku).
5) W latach 2016-2018 w Instytucie Judaistyki realizowany był w ramach programu POLONEZ finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki projekt naukowy „Jews in Krakow's municipal selfgovernment in the Galician period (1866-1914): their participation and the real effects of their activities” Hanny Kozińskiej-Witt. Do moich zadań jako wykonawcy należało przeprowadzenie kwerend archiwalnych i opracowanie materiału źródłowego prezentującego sylwetki 15 radnych miasta Krakowa o żydowskim rodowodzie w postaci rekordów wpisanych do internetowej bazy projektu. Baza ta dostępna jest na stronie internetowej Ośrodka Studiów nad Historią Żydów Krakowskich działającego w strukturze Wydziału Historycznego UJ⁵.

Prowadzona przez mnie działalność naukowa obejmuje również recenzowanie artykułów naukowych. Do tej pory zrecenzowałam artykuły do ośmiu czasopism: „Folia Historica Cracoviensia”, „Humanities and Cultural Studies”, „Krakowski Rocznik

⁵ <http://www.oshkzk.historyczny.uj.edu.pl/zydowscy-radni-miejscy-krakowa> (dostęp: 21 XII 2021).

Archiwalny”, „Res Gestae. Czasopismo historyczne”, „Scripta Judaica Cracoviensia”, „Studia Judaica”, „Wadowiana. Przegląd historyczno-kulturalny”, „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”.

Od czasu ukończenia studiów wyższych uczestniczę także w konferencjach, seminariach, sesjach czy odczytach naukowych. Pierwszy referat – „*Od narodzin do śmierci*”. *Analiza zwyczajów żydowskich na podstawie statutu gminy krakowskiej z 1595 roku* – wygłosiłam w 2005 roku, trzy miesiące po uzyskaniu magisterium, w trakcie międzynarodowej konferencji naukowej „700 lat obecności Żydów w Krakowie”, zorganizowanej przez Polską Akademię Umiejętności i Katedrę Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w dn. 26-28 września 2005 roku w Krakowie⁶. Spis najważniejszych – w mojej ocenie – spośród kilkudziesięciu z tych wydarzeń naukowych zamieściłam w wykazie osiągnięć naukowych (załącznik nr 4, punkt 7).

5. Informacja o wykazaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Od chwili zatrudnienia w Uniwersytecie Jagiellońskim staram się rozwijać współpracę naukową z uczelniami oraz instytucjami naukowymi i kulturalnymi, tak z Polski, jak i zagranicy. Obejmuje ona wyjazdy na stypendia naukowe, kwerendy archiwalne, wykłady, udział w konferencjach naukowych oraz projektach badawczych.

Pierwszy grant badawczy (Small Research Grant) finansujący miesięczny wyjazd do Wiednia przyznała mi Rothschild Foundation Europe w 2007 roku. Pozwolił on na realizację tematu badawczego *Research of history of Jews in the Free State of Cracow (1815-1846)* w trakcie którego prowadziłam kwerendę archiwalno-biblioteczną w Österreichisches Staatsarchiv oraz Universitätsbibliothek Wien. Pozyskane materiały uwzględnione zostały w publikowanych w kolejnych latach pracach naukowych (w pierwszej kolejności dopełniając tezy i bibliografię zamieszczoną w monografii mojego autorstwa *Żydzi krakowscy w dobie Rzeczypospolitej Krakowskiej. Status prawny. Przeobrażenia gminy. System edukacyjny*, Kraków – Budapeszt 2008, Wydawnictwo Austeria, ss. 368). W trakcie trwania stypendium

⁶ <http://pau.krakow.pl/index.php/en/wydarzenia/planowane-wydarzenia/wydarzenia-archiwum/2005> (dostęp: 21 XII 2021).

nawiązałam również kontakty z uczonymi austriackimi zajmującymi się dziejami galicyjskich Żydów.

W 2010 roku otrzymałam stypendium Fundacji Lanckorońskich z Brzezia na miesięczny pobyt w Wiedniu. Badaniami objęłam wówczas działalność rabinatu krakowskiego u schyłku XVIII i w I połowie XIX wieku. Stypendium zrealizowane w lipcu 2011 roku umożliwiło nie tylko przeprowadzenie kwerend archiwalno-bibliotecznych, lecz stanowiło także sposobność do wymiany doświadczeń naukowych. W trakcie pobytu uczestniczyłam w seminarium naukowym, które odbyło się w Stacji Naukowej PAN w Wiedniu w dn. 12 VII 2011 roku. Zaprezentowałam wówczas referat poświęcony krakowskiemu rabinatowi w XIX wieku. Temat spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem słuchaczy.

W 2012 roku brałam udział w międzynarodowym projekcie badawczym sfinansowanym przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki w ramach, którego uczestniczyłam w konferencji naukowej: „Transformation of Central European Cities in Historical Development Košice, Miskolc, Opava and Krakow) from the Middle ages to the end of the 18th century”, Košice 28-29 VII 2012; temat referatu: *The Jewish community in Cracow and the Jewish Communal Authorities – analysis based on the internal sources*.

Uczestnicząc w realizacji projektu badawczego *The Mixed Languages of the Askhenazi World* (2011-2015) finansowanego ze środków Rothschild Foundation Europe, miałam okazję wyjechać do Nowego Jorku (czerwiec-lipiec 2014) i prowadzić kwerendy archiwalno-biblioteczne; szczególnie istotne w tym zakresie były prace w YIVO Archives and Library oraz New York Public Library.

W grudniu 2016 roku uczestniczyłam w warsztatach metodologicznych organizowanych przez Ukraiński Katolicki Uniwersytet we Lwowie (Український Католицький Університет) we współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim w trakcie których wygłosiłam wystąpienie pt. *Health and Medicine in Jewish Community in Lvov between 1867-1939*.

Podczas seminarium naukowego (Interdisziplinäres Kolloquium Osteuropäische Geschichte) zorganizowanego przez Institut für Geschichte Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg 13 grudnia 2017 roku zaprezentowane zostały tezy mojej habilitacji (*Jüdisches Gesundheitswesen in Lemberg in der Zwischenkriegsperiode*)⁷.

W 2017 roku dzięki przyznanym mi przez Center for Urban History of East Central Europe środkom (Digital Urban History Residence Grant) miałam możliwość realizować

⁷ <https://www.pol-int.org/pl/node/6244> (dostęp: 21 XII 2021).

projekt badawczy *Health Care for the Jewish Citizens of Lviv in the Interwar Period*. Kwerenda objęła zasoby Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie oraz Państwowego Archiwum Obwodu Lwowskiego, a zdobyte wówczas materiały zostały, jak już wzmiankowano, uwzględnione w mojej rozprawie habilitacyjnej.

W dniu 5 lipca 2021 roku otrzymałam stypendium Fundacji Lanckorońskich z Brzezia na miesięczny pobyt na Ukrainie (Lwów). Jego realizacja – uzależniona od sytuacji epidemiologicznej – planowana jest w okresie pomiędzy majem do lipcem 2022 roku i poświęcona opracowaniu tematu badawczego *Żydówki-lekarki w międzywojennym Lwowie*, który wyłonił się w konsekwencji rozważań zamieszczonych w pracy habilitacyjnej. Prace obejmą kwerendy archiwalno-biblioteczne, realizowane w lwowskich archiwach (CDIAL oraz DALO), Lwowskiej Narodowej Naukowej Bibliotece Ukrainy im. W. Stefanyka oraz Lwowskim Narodowym Uniwersytecie im. Iwana Franki.

Od przeszło dekady współpracuję na polu naukowym z Uniwersytetem Pedagogicznym im. KEN w Krakowie i Lwowskim Narodowym Uniwersytecie im. Iwana Franki, aktywnie uczestnicząc w cyklicznie organizowanej Polsko-Ukraińskiej/Ukraińsko-Polskiej Konferencji Naukowej „Lwów. Miasto – społeczeństwo – kultura” (lata 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020). Wymiana doświadczeń z naukowcami zajmującymi się tematyką Galicji i Lwowa przyczyniła się do pogłębienia mojej wiedzy dotyczącej tego obszaru i jego żydowskich mieszkańców. Znalazła również odzwierciedlenie w artykułach publikowanych w pracach wydawanych przez obie uczelnie.

Miałam także możliwość współpracy z innymi jednostkami uniwersyteckimi: Katolickim Uniwersytetem Lubelskim (Konferencja naukowa „Dziecko żydowskie”, Zamość 16-17 X 2012, temat wystąpienia: *Dziecko jako temat kobiecych modlitw*), Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (referat *Żydówka i jej świat w świetle XVII i XVIII-wiecznych modlitewników* prezentowany w trakcie konferencji naukowej „Kądział-kołyska-lutnia-łóże. Atrybuty kobiecości na przestrzeni dziejów”, Bydgoszcz 17-18 IX 2013), Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu (w kooperacji z Polnische Historische Mission an der Julius-Maximilians-Universität Würzburg, Johanna-Stahl-Zentrum für jüdische Geschichte und Kultur in Unterfranken), w ramach konferencji naukowej „Geschichte der jüdischen Bevölkerung im polnischen und deutschen Raum vom 15. bis zum Ende des 18. Jahrhunderts/ Dzieje ludności żydowskiej na ziemiach polskich i niemieckich w okresie od XV do końca XVIII wieku“, Würzburg 23-24 IX 2013 czy Uniwersytetem Wrocławskim w 2021 (konferencja naukowa „Epidemie chorób zakaźnych oraz ich zwalczanie w leczeniu europejskim: poglądy na etiologię oraz sposoby leczenia i profilaktyki” Wrocław 27 XI 2021).

Nadto publikowałam w zbiorze monograficznym wydawanym przez Uniwersytet Wrocławski (*Mykwa. Rytuał i historia*, pod red. Joanny Lisek, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego: Wrocław 2014).

Współpracowałam z Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma w Warszawie: w 2010 roku gościłam na konferencji naukowej „Twarze i widma. Żydzi w literaturze polskiej, Polscy w literaturze żydowskiej”, z referatem: *Nieżydowscy mieszkańcy polski przedrozbiorowej widziani oczami Salomona Majmona*. W 2016 roku publikowałam na łamach periodyku tej instytucji – Kwartalnika Żydowskiego Instytutu Historycznego.

Istotną część mojej działalności stanowi udział w seminariach naukowych. W 2009 roku przy Wydziale Historycznym UJ powołano Ośrodek Studiów nad Historią i Kulturą Żydów Krakowskich, do którego zadań należało prowadzenie badań naukowych, działań popularyzatorskich i wydawniczych oraz zajęć dydaktycznych obejmujących szeroko pojętą historię i kulturę Żydów krakowskich. Od chwili powołania tej struktury zasiadam w Radzie Naukowej Ośrodka oraz uczestniczę w spotkaniach naukowych organizowanych lub współorganizowanych przez tą jednostkę (seminariach naukowych i konferencjach – udział Ośrodka jako współorganizatora tych drugich oznaczony jest w załączniku nr 4, pkt 7). Seminaria organizowane są w cyklu comiesięcznym od 2018 roku. W trakcie pierwszego z nich przypadającego 13 III 2018 roku razem z dr. hab. Maciejem Tomalem, prof. UJ wygłosiliśmy referat *Pinkas krakowskiego bet dinu (1764-1802) – charakterystyka zabytku*⁸, prezentujący efekty naszej wspólnej pracy w zakresie przekładu i opracowania pinkasu sądu religijnego krakowskiej gminy żydowskiej. Po raz kolejny, jako prelegent, uczestniczyłam w seminarium naukowym Ośrodka w czerwcu 2021 roku, w trakcie którego prezentowałam temat *Szpital i poradnie żydowskie w Krakowie*.

Od 2008 roku jako członek Komisji Historii i Kultury Żydów PAU, jednoczącej badaczy zajmujących się tematyką żydowską, uczestniczę w comiesięcznych odczytach naukowych organizowanych przez Komisję, sama występując również w charakterze prelegenta. Pierwszy odczyt – *Żydzi w Rzeczypospolitej Krakowskiej* – wygłosiłam 23 I 2008 roku, ostatni 10 XI 2021 roku (temat: *Opieka higieniczno-lekarska nad żydowskimi uczniami w okresie II RP. Przykład lwowski*). Od 2016 roku zajmuję się również organizacją posiedzeń jako sekretarz Komisji. Aktywnie uczestniczę również w konferencjach naukowych

⁸ <http://www.oshkzk.historyczny.uj.edu.pl/seminarium> (dostęp: 21 XII 2021).

organizowanych lub współorganizowanych przez Polską Akademię Umiejętności (zob. załącznik nr 4, pkt 2. 7).

Uczestniczę również w działalności naukowej (konferencjach) towarzystw naukowych: Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Polskiego Towarzystwa Studiów Jidyszystycznych, Polskiego Towarzystwa Studiów Żydowskich (stosowne informacje podaję w załączniku nr 4, pkt 2. 7). W 2014 roku w trakcie mającego miejsce w Paryżu X Kongresu Europejskiego Stowarzyszenia Studiów Żydowskich „Relacje między kulturami żydowską i nieżydowską: Nowe Perspektywy Badawcze” – Xth Congress of the European Association for Jewish Studies “Jewish and Non-Jewish Cultures in Contact: New Research Perspectives” – zaprezentowany został mój referat *Jewish Community in Krakow and Kazimierz in the Light of Pinkasim (18th-19th Centuries)*.

Prócz instytucji badawczych, aktywnie współpracuję także z ośrodkami kultury. W 2010 roku podjęłam współpracę z Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu, uczestnicząc w sympozjum naukowym „Wielokulturowość na Sądecku”, 25-27 XI 2010 Nowy Sącz, temat referatu: *Żydowscy mieszkańcy Nowego Sącza w latach 1918-1939*, a także składając artykuł do publikacji naukowej towarzyszącej temu wydarzeniu.

W 2015 roku uczestniczyłam w Międzynarodowej Konferencji naukowej „Jewish Ethnography and Folkloristics in Poland before 1945/Etnografia i folklorystyka żydowska w Polsce do 1945 roku” zorganizowanej przez Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie [temat referatu: *Modlitwy dla kobiet (tchines) i ich obecność w piśmiennictwie etnografów (folklorystów) żydowskich przed 1939 rokiem/Prayers for Women (Tchines) and their Presence in Jewish Ethnographers' and Folklorists' Studies before 1939*].

Od przeszło dekady współpracuję także z inną instytucją kultury – Muzeum Historycznym m. Krakowa, obecnie Muzeum Krakowa. Wymiernym efektem tej współpracy jest mój udział – jako autora – w pracach publikowanych przez tę jednostkę.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

a) opis osiągnięć dydaktycznych:

W moim dorobku istotną rolę odgrywa działalność dydaktyczna. Od 2008 roku byłam zatrudniona w Zakładzie Kultury Żydów Katedry Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, a

od 2012 roku Zakładzie Kultury Żydów Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prowadzenie zajęć dydaktycznych ze studentami rozpoczęłam na I roku studiów doktoranckich (rok akad. 2003/2004). W toku mojego dotychczasowego zatrudnienia prowadziłam wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, lektoraty, proseminaria i seminaria oraz warsztaty terenowe dotyczące dziejów judaizmu na ziemiach polskich, dziejów Żydów krakowskich, dziejów żydowskiej książki, źródłoznawstwa żydowskiego, etnografii (folklorystyki) żydowskiej i języka jidysz na trzech kierunkach: historia, specj. historia i kultura Żydów, historia, specj. judaistyka oraz judaistyka (zajęcia realizowane były w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, w cyklach 5-letnich oraz 3-letnich studiów licencjackich i 2-letnich studiów uzupełniających magisterskich, obecnie studiów I i II stopnia). Ponadto w latach 2009-2012 prowadziłam wykłady, seminaria i warsztaty terenowe z zakresu dziejów i kultury Żydów polskich oraz historii krakowskiego żydostwa na studiach podyplomowych: „Żydowski świat”. Żydzi i Karaimi w Europie Środkowo-Wschodniej oraz Żydowski Kraków. Historia, Religia, Kultura realizowanych w Katedrze Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Od momentu uzyskania stopnia doktora w ramach prowadzonego w Instytucie Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego seminarium licencjackiego wypromowałam 31 licencjatów, zaś w ramach seminarium magisterskiego 1 magistra. Autorzy przygotowanych pod moją opieką prac licencjackich zdobyli w latach 2017-2020 Nagrody Schenkera za najlepsze prace dyplomowe z zakresu tematyki związanej z szeroko rozumianym dziedzictwem Żydów polskich powstałe na Uniwersytecie Jagiellońskim (trzykrotnie I miejsce dla prac licencjackich – Nagroda Schenkera edycje z lat: 2016/2017, 2017/2018, 2019/2020, jeden raz II miejsce, edycja 2019/2020, dwukrotnie miejsce III dla prac licencjackich – edycja: 2017/2018, 2019/2020).

Ponadto w toku dotychczasowej pracy zawodowej recenzowałam 14 prac licencjackich oraz 21 prac magisterskich obronionych w Instytucie Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, nadto 22 prace dyplomowe z dwóch kierunków studiów podyplomowych: Żydowski Kraków. Historia, Religia, Kultura, Dziedzictwo; „Żydowski świat”. Żydzi i Karaimi w Europie Środkowo-Wschodniej obronione w Katedrze Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego odpowiednio w latach 2010-2011 i 2011-2012.

Sprawuję również opiekę nad jednym doktorantem w Instytucie Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego jako tzw. promotor pomocniczy rozprawy doktorskiej.

W 2017 roku recenzowałam dysertację doktorską przygotowaną w celu uzyskania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie historii na Lwowskim Narodowym Uniwersytecie im. Iwana Franki.

W 2021 roku recenzowałam projekty prac doktorskich przedłożonych Komisji Rekrutacyjnej Programu Historia Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Chcąc uatrakcyjnić zajęcia, zarówno w cyklu studiów wyższych, jak i podyplomowych proponowałam studentom tematyczne spacery po Krakowie oraz możliwość udziału w warsztatach naukowych i zawodowych, organizowanych głównie przez krakowskie instytucje kultury i nauki. W latach 2012-2016 byłam koordynatorem staży i praktyk studenckich w Instytucie Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pełniąc te obowiązki nawiązałam kontakt z krakowskimi instytucjami naukowymi i kulturalnymi. Kontakty z interesariuszami zewnętrznymi (m.in. Muzeum Historycznym m. Krakowa, obecnie Muzeum Krakowa, Muzeum Narodowym w Krakowie, JCC Kraków, Żydowskim Muzeum Galicja, Archiwum Narodowym w Krakowie, Fundacją Shalom, Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma w Warszawie) utrzymywane są po dziś dzień.

Angażuję się również w prace Jagiellońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, gdzie od 2014 roku wykładam historię judaizmu oraz dzieje polskich Żydów, ze szczególnym uwzględnieniem historii Żydów krakowskich. Zajęcia te realizowane były początkowo w ramach bloku poświęconego mniejszościom religijnym, natomiast od roku akad. 2017/2018 roku stanowią odrębny kierunek studiów oferowany przez JUTW (judaistyka). Nadmienić należy, że każdorazowo zajęcia gromadzą ok. 150 słuchaczy⁹.

Od 2015 roku uczestniczyłam – jako wykładowca – w kolejnych edycjach Tygodnia Jakości Kształcenia realizowanych przez Uniwersytet Jagielloński.

Zajęcia dydaktyczne prowadziłam również poza macierzystą uczelnię. W roku akademickim 2017/2018 wykladałam na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, prowadząc kursy poświęcone dziedzictwu żydowskiemu, dziejom krakowskich Żydów oraz judaikom dla studentów studiów I stopnia na kierunku Turystyka religijna. Równolegle

⁹ <https://judaistyka.uj.edu.pl/jutw-seniorzy> (dostęp: 21 XII 2021).

prowadziłam zajęcia z języka jidysz w Jewish Community Center Kraków, przeznaczone dla dorosłych zainteresowanych nauką jednego z języków żydowskich.

Podkreślić należy, że nauczaniem języka jidysz poza strukturą uczelni zajmowałam się od 2005 roku, kiedy to przeprowadziłam pierwsze lektoraty w ramach XV Festiwalu Kultury Żydowskiej (Kraków 25 VI-3 VII 2005, prowadzenie warsztatów z języka jidysz Jidyszland Galicja w dn. 26 IV-1 VII 2005). Po raz kolejny jako lektor wystąpiłam w trakcie VII Międzynarodowego Seminarium Języka Jidysz i Kultury Żydowskiej (Śródborów k/Warszawy 6-19 VII 2007) organizowanego przez Fundację Shalom. Pełniłam również obowiązki koordynatora tej edycji seminarium. Pozwolę sobie również zauważyć, że zajmując się nauczaniem języka jidysz dostrzegłam na polskim rynku wydawniczym brak materiałów edukacyjnych do nauki języka. Z tego powodu przygotowałam pierwszy, i jak na razie, jedyny przeznaczony dla polskojęzycznej odbiorcy słownik tematyczny (opracowałam go jako materiał trójjęzyczny z nadzieją, że będzie służył także osobom posługującym się j. angielskim – *Słownik jidysz-angielsko-polski. Yiddish-English-Polish Dictionary*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016, ss. 162). Ponadto byłam recenzentką podręcznika do nauki języka, który – mimo uzyskania ode mnie negatywnej opinii powodowanej dużą liczbą błędów – ukazał się drukiem.

Jako dydaktyk nawiązałam również kontakty ze środowiskiem oświatowym, realizując zajęcia tematyczne. W latach 2014-2016 odbyłam kilka spotkań z młodzieżą gimnazjalną i licealną na życzenie nauczycieli zainteresowanych tą formą edukacyjną (spotkania te miały miejsce tak w szkołach, jak i Instytucie Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego). Z ramienia macierzystej jednostki uczestniczyłam również w projekcie „Uniwersytet bliżej Was... oferta dla szkół średnich”, w ramach którego młodzież mogła zapoznać się z ofertą dydaktyczną w siedzibie jednostki.

W grudniu 2021 roku miałam możliwość uczestniczenia w charakterze prelegenta w konferencji dydaktycznej, której głównymi organizatorami było Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa i Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, prezentując możliwości edukacyjne w zakresie tematyki żydowskiej – Konferencja dydaktyczna (III edycja) „Jak i gdzie w nowoczesny sposób uczyć o Krakowie i regionie”, Kraków 9 XII 2021, temat wystąpienia: *Jak uczyć o historii żydowskiego Krakowa?*

Dwukrotnie uczestniczyłam także w wydarzeniach organizowanych przez szkoły średnie. Po raz pierwszy w sesji „Żydzi szczekocińscy. Osoby, miejsca, pamięć” zorganizowanej przez Zespół Szkół w Szczekocinach 23 IX 2007 roku, temat referatu: *Dow Ber Meisels – młodość i*

okres krakowski. Po raz kolejny w konferencji naukowej „Szkolnictwo, edukacja, oświata i wychowanie na terenie powiatu janowskiego oraz ich wpływ na lokalne społeczeństwo i kulturę”, zorganizowanej przez Liceum Ogólnokształcącym im. Bohaterów Porytowego Wzgórza w Janowie Lubelskim 7 IV 2017 roku w Janowie Lubelskim z tematem *Karty tytułowe Cene urene. Analiza wybranych przykładów.*

Starałam się również podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez dwukrotne uczestnictwo w kursach z zakresu dydaktyki realizowanych w ramach projektu *Ars Docendi – rozwój kompetencji dydaktycznych kadry Uniwersytetu Jagiellońskiego*. Pierwszy kurs miał miejsce w roku akad. 2004/2005. Kolejny *Poszukiwanie informacji i ocena wiarygodności, bazy danych* realizowany w roku akad. 2017/2018, był projektem współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2014 roku uczestniczyłam także w projekcie „Harmonizacja zarządzania dydaktyką na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie” (szkolenie: „Doskonalenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich”) – projekt nr UDA-POKL-04.01.01-00-089/11-00.

b) opis osiągnięć organizacyjnych

Istotny element moich działań naukowych stanowi promocja szeroko pojętego dziedzictwa historycznego i kulturowego polskich Żydów. Po raz pierwszy obowiązki sekretarza naukowego sesji naukowej zostały mi powierzone w czasie studiów doktoranckich, w 2005 roku (Konferencja naukowa „200 lat Nowego Żydowskiego Cmentarza w Krakowie”, organizowana przez Katedrę Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego). Po uzyskaniu stopnia doktora zaangażowałam się z ramienia macierzystej jednostki w organizację konferencji naukowej „Żydzi krakowscy 1795-1918. Historia – kultura – dziedzictwo i źródła”, obejmując obowiązki sekretarza Komitetu Organizacyjnego konferencji. Konferencja odbyła się w Krakowie w dn. 26-27 XI 2013 roku i ze względu na zainteresowanie, jakim się cieszyła, oraz podjęty temat – dzieje krakowskich Żydów – wykazała potrzebę kontynuacji tego zagadnienia, i doczekała się dwóch kolejnych odsłon: „Żydowskie bractwa, stowarzyszenia, cechy i związki działające na terenie Krakowa na przestrzeni wieków”, Kraków 27-28 X 2014; „Znani, nieznani. Krakowscy Żydzi na przestrzeni wieków”, Kraków 6-7 grudnia 2016. W przypadku obu powierzono mi funkcję sekretarza Komitetu Organizacyjnego. W 2021 roku

reprezentowałam macierzystą jednostkę przy organizacji Konferencji dydaktycznej (III edycja) „Jak i gdzie w nowoczesny sposób uczyć o Krakowie i regionie”, Kraków 9 XII 2021.

Za najistotniejsze osiągnięcie organizacyjne w moim dorobku uważam pełnienie funkcji członka Komitetu Organizacyjnego XI Kongresu Europejskiego Stowarzyszenia Studiów Żydowskich „W poszukiwaniu korzeni żydowskich tradycji” (XIth Congress of European Association for Jewish Studies: Searching of Roots of Jewish Traditions), który odbył się w Krakowie w dn. 15-19 lipca 2018 roku¹⁰. European Association for Jewish Studies jest jedynym europejskim towarzystwem reprezentującym judaistykę jako dziedzinę akademicką. Jego głównym celem jest wspieranie badań oraz nauczania judaistyki na poziomie uniwersyteckim w Europie. Co 4 lata EAJS organizuje w innym mieście europejskim kilkudniowy Kongres, w którym uczestniczy kilkuset akademików z całego świata zajmujących się tematyką żydowską. W krakowskiej edycji kongresu uczestniczyło ponad 900 prelegentów. Do powierzonych mi zadań należały kontakty z podmiotami zewnętrznymi oraz prace organizacyjne prowadzone w latach 2016-2018. Byłam współredaktorem liczącego 190 stron programu kongresu¹¹ oraz jednym z kuratorów wystawy towarzyszącej temu wydarzeniu *Dzieje krakowskich Żydów na przestrzeni wieków. Materiały z zasobów Archiwum Narodowego w Krakowie/The History of the Jews of Krakow. Sources from the collection of the National Archive in Krakow*. (do moich zadań należało zebranie materiałów, ustalenie koncepcji merytorycznej i graficznej wystawy). Ponadto byłam współredaktorką pracy towarzyszącej wystawie (a także współautorką jednego z zamieszczonych w nim artykułu): *Dzieje krakowskich Żydów na przestrzeni wieków Materiały z zasobów Archiwum Narodowego w Krakowie/The History of the Jews of Krakow. Sources from the collection of the National Archives in Krakow*, redakcja/edited by Magdalena Marosz, Barbara Zbroja, Edyta Gawron, Anna Jakimyszyn-Gadocha, Alicja Maślak-Maciejewska, Archiwum Narodowe, Fundacja Alef dla Rozwoju Studiów Żydowskich, Kraków 2018, ss. 248; Anna Jakimyszyn-Gadocha, Edyta Gawron, Alicja Maślak-Maciejewska, *Zarys dziejów Żydów krakowskich/An overview of the history of the Jews of Krakow*, [w:] *ibidem*, s. 32-47).

Od czasu uzyskania stopnia doktora angażowałam się w działalność administracyjno-organizacyjną Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 2009 roku zostałam powołana do pełnienia funkcji po. Kierownika Studiów Niestacjonarnych na kierunku historia, specj. historia i kultura

¹⁰ <https://eajs2018.uj.edu.pl/organisation> (dostęp: 21 XII 2021).

¹¹ https://eajs2018.uj.edu.pl/documents/139564314/139995511/Program_EAJS_digital+5+07.pdf/3e1a067f-057e-4b87-bb1c-a9422dc88b68 (dostęp: 21 XII 2021).

Żydów realizowanych w Katedrze Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Równolegle przygotowywałam dwa programy studiów podyplomowych, mających być realizowanymi przez tę jednostkę: Żydowski Kraków. Historia, Religia, Kultura, Dziedzictwo oraz „Żydowski świat”. Żydzi i Karaimi w Europie Środkowo-Wschodniej. W latach 2010-2011 pełniłam obowiązki kierownika studiów podyplomowych Żydowski Kraków. Historia, Religia, Kultura, Dziedzictwo. Były to studia doskonalące, przeznaczone dla absolwentów studiów wyższych pierwszego i drugiego stopnia zainteresowanych tematyką żydowską, w szczególności zaś do nauczycieli szkół ponadpodstawowych, przewodników turystycznych oraz osób zatrudnionych w ośrodkach kultury, muzeach, bibliotekach, archiwach, wydawnictwach, biurach podróży i środkach masowego przekazu. Służyły uzupełnieniu i poszerzeniu wiadomości zdobytych w toku studiów wyższych oraz podniesieniu kwalifikacji zawodowych. Ich powstanie było moją inicjatywą wynikającą z kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi.

W 2011 roku z ramienia Katedry Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego opracowałam program 5-letnich unikatowych studiów na kierunku judaistyka (akceptacja siatek dydaktycznych przez MNiSW). Następnie zajęłam się przygotowaniem programu studiów licencjackich i magisterskich na kierunku judaistyka. Były to pierwsze programy studiów na kierunku judaistyka, jakie sporządzone zostały, z zachowaniem nowych przepisów, w skali całego kraju.

W okresie od 1 listopada 2012 roku do 31 sierpnia 2016 roku sprawowałam funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. studenckich. W latach 2013-2015 dostosowywałam program studiów I i II stopnia na kierunku judaistyka do kolejnych wytycznych ministerialnych. Jednocześnie starałam się podnosić swoje kompetencje: w 2014 roku uczestniczyłam w projekcie „Harmonizacja zarządzania dydaktyką na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie” (szkolenie: „Tworzenie nowych programów kształcenia na studiach wyższych, studiach podyplomowych oraz kursach doszkalających”) – projekt nr UDA-POKL-04.01.01-00-089/11-00.

W latach 2013-2016 pełniłam obowiązki koordynatora instytutowych warsztatów metodologicznych dla doktorantów Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego (Wydział Historyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego). Ostatnie z nich – przypadające w 2016 roku i noszące tytuł „Źródła do historii Galicji” zorganizowałam, z udziałem prelegentów z Uniwersytetu Rzeszowskiego i Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie.

Dążąc do pozyskania partnerów naukowych z zagranicznych uczelni współorganizowałam w 2013 roku spotkanie „Jewish Studies in Today’s Kraków” (27 VI 2013, Wiedeń) z udziałem reprezentantów Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Wiedeńskiego oraz Stacji Naukowej PAU w Wiedniu. W jego trakcie prezentowana była działalność naukowa pracowników mojej jednostki oraz omawiane perspektywy współpracy (byłam również jednym z prelegentów).

W latach 2013-2015 byłam organizatorką z ramienia Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego cyklu otwartych wykładów popularnonaukowych „Żydzi. Religia. Kultura. Historia. Obyczaje”, realizowanych we współpracy z Muzeum Narodowym w Krakowie. Wykłady te prowadzone były w comiesięcznych cyklach przez pracowników obu instytucji i przeznaczone dla dorosłych słuchaczy.

Pięciokrotnie byłam współorganizatorką z ramienia Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego „Małopolskiej Nocy Naukowców” (edycje z lat 2014, 2015, 2016, 2017, 2018), przygotowując wpisujące się w tematykę wydarzenia wykłady i warsztaty, a od roku 2018 koordynuję to wydarzenie na poziomie Wydziału Historycznego UJ.

Aktywnie działam w strukturach macierzystej uczelni, będąc członkiem Rady Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego (I kadencja 2012-2016, II kadencja: 2016-2020, III kadencja: od 2020 roku); Rady Wydziału Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (I kadencja 2012-2016, II kadencja: 2016-2020, III kadencja: od 2020 roku).

W latach 2015-2016 roku koordynowałam działania Tygodnia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim na poziomie Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 2012-2018 pełniłam obowiązki instytutowego koordynatora programu MOST.

Za działalność organizacyjną w strukturze macierzystego uniwersytetu trzykrotnie zostałam uhonorowana Nagrodą Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. polityki kadrowej i finansowej (Nagroda Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. polityki kadrowej i finansowej indywidualna II stopnia za działalność dydaktyczną i organizacyjną przyznana z okazji inauguracji roku akademickiego 2013/2014; Nagroda Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. polityki kadrowej i finansowej indywidualna III stopnia za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne przyznana z okazji inauguracji roku akademickiego 2016/2017; Nagroda Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. polityki kadrowej i finansowej zespołowa III stopnia za osiągnięcia organizacyjne przyznana z okazji inauguracji roku akademickiego 2018/2019).

W latach 2011-2020 sprawowałam obowiązki wiceprzewodniczącej, działającego w strukturze Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Komitetu Opieki nad Zabytkami Żydowskimi. Od 2016 roku pełnię również obowiązki sekretarza Komisji Historii i Zabytków Krakowa PAU. Od 2016 roku jestem sekretarzem naukowym rocznika „Scripta Judaica Cracoviensia” wydawanego przez moją macierzystą jednostkę.

c) opis osiągnięć popularyzatorskich

Prócz działalności naukowej, staram się także popularyzować posiadaną wiedzę i zdobyte doświadczenie. Działalność popularyzatorską rozpoczęłam w trakcie studiów doktoranckich i kontynuowałam w kolejnych latach. W 2009 roku prowadziłam cykl wykładów poświęconych historii i kulturze Żydów polskich dla przewodników zrzeszonych w krakowskim Stowarzyszeniu Przewodników Turystycznych. Efektem mojej współpracy ze Społecznym Komitetem Odnowy Zabytków Krakowa jest udział w cyklu wykładów popularnonaukowych *Kraków bez tajemnic* (2007-2011) oraz współinicjowanie nowego cyklu *Zabytki bez tajemnic: Spacer po żydowskim Kazimierzu* realizowanego w latach 2011-2012. Projekt ten miał na celu upowszechnianie oraz popularyzowanie wiedzy o zabytkach żydowskiego Kazimierza. Zadania te realizowano poprzez comiesięczne wykłady, poświęcone przedstawieniu obiektów należących do żydowskiego dziedzictwa zlokalizowanych na terenie tej dzielnicy. Uczestniczyłam również w tym przedsięwzięciu jako prelegent.

Współinicjowałam dwa cykle wykładów otwartych realizowanych w ramach dwóch edycji Festiwalu Kultury Żydowskiej przez Katedrę Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, uczestnicząc w nich również jako prelegent (XX Festiwal Kultury Żydowskiej, Kraków 28 VI-1 VII 2010, „Żydzi w Galicji” 8 wykładów otwartych realizowanych przez Katedrę Judaistyki UJ, tytuł wystąpienia: *Położenie cywilno-prawne Żydów w Galicji*; XXI Festiwal Kultury Żydowskiej, Kraków 27-30 VI 2011; „Świat żydowskiej kobiety” 12 wykładów organizowanych przez Katedrę Judaistyki UJ, tytuł wystąpienia: *Kobieta w świetle przepisów statutu gminy krakowskiej z 1595 roku*).

Od dekady prowadzę wykłady popularyzatorskie w ramach odczytów Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Miasta Krakowa (pierwsze wystąpienie poświęcone osobie rabina Dow Ber Meiselsa wygłosiłam 15 XII 2009 roku, ostatnie – *Szpital żydowski w Krakowie i we Lwowie. Studium porównawcze* – 30 III 2021 roku).

W ramach Komisji ds. Młodzieży działającej przy Towarzystwie Miłośników Historii i Zabytków Krakowa prowadzę zajęcia z zakresu historii lokalnej oraz tematyki żydowskiej, w szczególności żydowskiego Krakowa w krakowskich szkołach średnich. Realizuję spotkania dla uczniów 7 i 8 klasy szkoły podstawowej (cykl: Młodzieżowy Uniwersytet Krakowa – edycje 2020, 2021). Ponadto wykładam w Akademii Młodego Miłośnika Krakowa – spotkaniach dla uczniów ze szkół podstawowych (klasy 1-6) – edycje 2020, 2021. Oba cykle edukacyjne organizowane są przez Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa we współpracy z Muzeum Krakowa.

Regularnie uczestniczę także w organizowanych przez inne instytucje projektach edukacyjnych. W przypadku mającego siedzibę w Krakowie Żydowskiego Muzeum Galicja szczególne znaczenie mają: projekt edukacyjny „Kontekst Nauczania o Holokauście” w których uczestniczę od 2010 roku, wykłady dla przewodników miejskich, które prowadziłam w 2013 roku oraz rokrocznie odbywające się seminarium dla nauczycieli szkół podstawowych i średnich. Uczestniczę także w realizowanym od 2011 roku przez Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu projekcie edukacyjnym zatytułowanym Międzynarodowa Akademia Letnia „Auschwitz – historia, pamięć i edukacja”, przeznaczonym dla edukatorów i nauczycieli z Niemiec i Austrii prowadząc zajęcia z zakresu judaizmu oraz dziejów Żydów na ziemiach polskich (edycja: 2017, 2019)¹².

Od roku akad. 2015/2016 w ramach współpracy macierzystej jednostki z Jewish Community Center Kraków, uczestniczę w projekcie edukacyjnym adresowanym do osób starszych realizowanym przez pracowników Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Nosi on nazwę Uniwersytet Trzeciego Wieku Jewish Community Center i obejmuje wykłady przypadające raz w miesiącu, w systemie dwóch semestrów – zimowego i letniego (pierwszy wykład *O co modliły się Żydówki aszkenazyjskie, czyli słów kilka o tchines* – przeprowadziłam 25 XI 2015 roku, ostatni – *Edukacja żydowskich dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki zdrowotnej w II RP* – 4 listopada 2021 roku).

Współpracowałam z Centrum Kultury i Sztuki im. Ady Sari w Nowym Sączu, prowadząc zajęcia dla młodzieży szkolnej w ramach imprezy kulturalnej „Jesienna jesiwiwa” (2014), nadto pracach Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu (Miasteczko Galicyjskie) oraz Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich realizując wykłady w ramach XII Dni Kultury Żydowskiej (Chrzanów 11-15 IX 2019).

¹² <http://auschwitz.org/muzeum/aktualnosci/miedzynarodowa-akademia-letnia-w-jezyku-niemieckim,2078.html>. (dostęp: 21 XII 2021).

Od ponad dekady współpracuję z Muzeum Krakowa tak przy realizacji koncepcji nowej formuły muzeum (vide załącznik nr 4, pkt III 5), jak i szeregu innych przedsięwzięć, np. 2017 roku przygotowałam autorski wykład towarzyszący wystawie czasowej „Ostoja tradycji” prezentowanej w Oddziale Stara Synagoga. Publikowałam również na łamach katalogu muzealnego: *Kazimierska mykwa do połowy XVII stulecia – kilka uwag na temat historii i wyglądu obiektu*, [w:] *Cracovia Iudaeorum 3 D*, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa: Kraków 2013, s. 137-141.

Dwukrotnie pełniłam obowiązki kuratora i koordynatora naukowego wystaw poświęconych tematyce żydowskiej. Pierwsza z nich *Wielcy krakowscy rabini*, przygotowana przez rabina Boaza Pasha i Wydawnictwo Austeria-Klezmerhojs, prezentowana była w Krakowie w latach 2011-2012 w Synagodze Wysokiej oraz w Wenecji w ramach FESTIVAL DELLA CULTURA EBRAICA POLACCA (Wenecja 20-29 XI 2011, tytuł *Rabbini di Cracovia*). Kolejna towarzyszyła XI Kongresowi EAJS (XIth Congress of European Association for Jewish Studies: Searching of Roots of Jewish Traditions), o czym pozwoliłam sobie wspomnieć przy omawianiu działalności organizacyjnej. Prezentowana była zarówno w murach uniwersyteckich dla uczestników kongresu, jak i dla szerokiej publiczności w siedzibie Archiwum Narodowego w Krakowie przy ul. Siennej, w lecie i jesienią 2018 roku.

Uczestniczyłam również w sesjach naukowych i popularnonaukowych. 23 września 2007 roku wzięłam udział w sesji „Żydzi szczekocińscy. Osoby, miejsca, pamięć”, o czym już wzmiankowałam. W 2010 roku wygłosiłam referat *Początki ruchu postępowego w Krakowie* w trakcie sesji naukowej *Synagoga Tempel oraz środowisko Żydów postępowych – Synagoga Tempel oraz środowisko Żydów postępowych* Sesja naukowa zorganizowana w setną rocznicę śmierci Szymona Dankowicza (1834-1910), Kraków 10 V 2010. W 2012 roku brałam udział w sesji naukowej „Dziecko w kulturze żydowskiej”, towarzyszącej IX Festiwalowi Kultury Żydowskiej „Warszawa Singera” Warszawa 25 VIII-2 IX 2012 (referat: *Dziecko jako temat modlitw dla kobiet*).

Poza bezpośrednią formą pracy z odbiorcą, uczestniczę także w procesie popularyzacji wiedzy za pośrednictwem mediów. W 2016 roku prezentowałam kwestię specyfiki żydowskiego bajgla w filmie nakręconym przez niemiecką telewizję NDR „Ein Kringel erobert die Welt”¹³. W maju 2020 roku w ramach projektu „Po śladach pamięci. Kultura i dziedzictwo polskich Żydów” realizowanego przez Żydowskie Muzeum Galicja omówiłam dzieje

¹³ <http://www.ndr.de/fernsehen/epg/import/Bagel-Ein-Kringel-erobert-die-Welt,sendung579646.html> (dostęp: 21 XII 2021).

społeczności żydowskiej na ziemiach polskich¹⁴. Od 2020 roku na kanale YouTube dostępne są również moje wykłady realizowane pod auspicjami Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa¹⁵. W przypadku zajęć prowadzonych z ramienia Towarzystwa wykorzystuję również platformę ZOOM.

Posiadaną wiedzę starałam się także wykorzystać publikując prace popularnonaukowe (po raz pierwszy uczyniłam to w 2005 roku na łamach pisma żydowskiego „Midrasz”¹⁶). Uczestniczyłam w przygotowaniu pierwszego obszernego zestawienia pieśni Mordechaja Gebirtiga, żydowskiego barda z Krakowa, w dwóch wersjach językowych. Zbiór zawiera 30 utworów. Każdy opatrzony jest zapisem nutowym – Mordechaj Gebirtig, *Bądź mi zdrów/ Blajb gezunt mir, Kroke*, Wybór i tłumaczenie: Jacek Cygan, red. naukowa, opieka językowa, transkrypcja: Anna Jakimyszyn, wstęp: Marlena Pacześ, Krakowie, Kraków-Budapeszt 2012: Wydawnictwo Austeria, ss. 205. Mam również w swym dorobku przekłady XX-wiecznych tekstów zamieszczone w antologiach literatury jidysz (*Lejb. Memuary albo okruchy z życia Lejba*, [w:] *Sztetl, szund, bunt i Palestyna. Antologia twórczości literackiej Żydów w Łodzi (1905-1939)*, red. naukowa Krystyna Radziszewska, Dariusz Dekiert i Ewa Wiatr, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego: Łódź 2017, s. 240-265; *Józef Okrutny, Życie*, tł. Anna Jakimyszyn-Gadocha, Magdalena Ruta, [w:] *Nowe życie. Antologia literatury jidysz w powojennej Łodzi (1945-1949)*, redakcja nauk. Magdalena Ruta, przy współ. Ewy Wiatr i Krystyny Radziszewskiej, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego: Łódź 2018, s. 70-76). Tłumaczyłam również teksty starsze, nowożytne: w 2018 roku ukazała się *Moja dzika koza. Antologia poetek jidysz* – pierwsza polskojęzyczna antologia poetek piszących w jidysz. W tomie znalazły się tłumaczenia 3 tchin (modlitw kobiecych) mojego autorstwa (*Moja dzika koza. Antologia poetek jidysz*, wybór i opr. Karolina Szymaniak, Joanna Lisek, Bella Szwarzman-Czarnota, Wydawnictwo Austeria, Kraków-Budapeszt-Syrakuzy 2018, ss. 624).

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

Prócz wzmiankowanych już nagród zostałam uhonorowana Nagrodą Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. polityki kadrowej i finansowej indywidualna III stopnia za

¹⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=b-xFUvZy6c> (dostęp: 21 XII 2021).

¹⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=iDPgwvIPv6o>; https://www.youtube.com/watch?v=J_54oTmrsrQ (dostęp: 21 XII 2021).

¹⁶ A. Jakimyszyn, *I nie więcej niż sześć pierścionków w szabat*, „Midrasz” 6 (98) 2005, s. 14-16.

stopnia za szczególne osiągnięcia w pracy naukowej przyznana z okazji inauguracji roku akademickiego 2009/2010.

Jestem również członkiem-założycielem, a od 2020 roku członkiem Komisji Rewizyjnej powołanej w 2016 roku Fundacji Alef dla Wspierania Studiów Żydowskich, zajmującej się wspieraniem działalności naukowej i dydaktycznej rozumianych studiów żydowskich w Uniwersytecie Jagiellońskim, propagowaniem pośród mieszkańców Polski historii Żydów, rozwijaniem i umacnianiem postaw obywatelskich nastawionych na pogłębienie poczucia odpowiedzialności za wspólne dziedzictwo kulturowe oraz promowaniem historii Krakowa jako miasta tolerancyjnego i wielokulturowego.

.....

(podpis wnioskodawcy)